

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

HUSITSKÁ A TEOLOGICKÁ FAKULTA

**Skupina mladých dospělých inspirovaná dílem
C. G. Junga**

**A group of young adults inspired by the work of C. G.
Jung**

Bakalářská práce

Vedoucí práce:

Mgr. Jiří Motl, Ph.D.

Autor:

Kevin Kurucz

Praha 2021

Poděkování

Rád bych poděkoval Mgr. Jiřímu Motlovi, Ph.D., za cenné rady, věcné připomínky a vstřícnost při konzultacích a vypracování bakalářské práce.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou bakalářskou práci „Skupina mladých dospělých inspirovaná dílem C. G. Junga“ vypracoval samostatně. Dále prohlašuji, že všechny použité prameny a literatura byly řádně citovány a že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 19. 12. 2021

Kevin Kurucz

Anotace

Cílem této bakalářské práce je zkoumat skupinu mladých dospělých, která se inspiruje dílem C. G. Junga. Hlavním záměrem je zjistit, co těmto mladým dospělým přináší zájem o Junga a co je motivuje k účasti na aktivitách takto neformálního společenství. V teoretické části se věnuji Eriksonově vývojové teorii, teoriím motivace, náboženství a osobnosti C. G. Junga. V praktické části provádím kvalitativní výzkum, při kterém je používána interpretativní fenomenologická analýza (IPA).

Klíčová slova

C. G. Jung, Mladá dospělost, Neformální skupina, Interpretativní fenomenologická analýza (IPA), Náboženství, Spiritualita, Motivace

Annotation

The purpose of this bachelor thesis is to examine a group inspired by the work of C. G. Jung to find out what drew and motivated these young adults to participate in this informal community. In the theoretical part I am analyzing Erikson's developmental theory, theories of motivation, religion and C. G. Jung's personality. In the practical part I am doing qualitative research by using Interpretative phenomenological analysis (IPA).

Keywords

C. G. Jung, Young adulthood, Informal community, Interpretative phenomenological analysis (IPA), Religion, Spirituality, Motivation

Obsah

Seznam zkratek.....	7
Úvod.....	8
1. Mladá dospělost.....	9
1.1. Motivace.....	10
1.2. Maslowova pyramida potřeb.....	10
1.3. Motivace k náboženství/víře a motivace pro členství v náboženské skupině.....	12
1.4. Motivace k hledání nové religiozity u mladých lidí a její výhody a nevýhody.....	12
2. Náboženství a spiritualita: vymezení pojmů.....	14
3. Nové formy religiozity.....	15
4. Role ve skupině.....	16
5. Carl Gustav Jung.....	17
5.1. Život Carla Gustava Junga.....	17
5.2. Nevědomí (osobní i kolektivní) a archetypy.....	18
6. Empirická část: Výběr tématu a metodologie.....	20
7. Etika výzkumu.....	21
8. Limity výzkumu.....	22
9. Interpretativní fenomenologická analýza (IPA).....	24
10. Výzkumné otázky.....	26
11. Popis společenství.....	27
11.1. Popis společenství – citovaný rozhovor se zakladatelem Hektorem.....	27
12. Charakteristika vzorku.....	30
13. Rozbor výzkumných otázek.....	32
13.1. Jaká je, či byla motivace respondentů k účasti na aktivitách tohoto společenství?.....	32
13.2. Jak je společenství vnímáno samotnými členy?.....	34
13.3. Jakou roli sehrává spiritualita v životě zkoumaných osob?.....	37
13.4. Jakým způsobem ovlivňuje Jungovo dílo prožívání a chování členů společenství? V čem spatřují přínos aktivit společenství pro jejich život?.....	39
14. Rozbor výzkumných otázek: Souhrn.....	42
15. Diskuze.....	46

Závěr.....	49
Seznam použité literatury.....	50
Přílohy.....	52
Popis společenství – rozhovor se zakladatelem Hektorem.....	52
Scénář rozhovoru.....	54

Seznam zkratk

Červená kniha: Jungovo vlivné dílo

GDPR: General Data Protection Regulation

IPA: Interpretativní fenomenologická analýza

Klinika: Autonomní sociální centrum v Praze

Úvod

Tato práce si klade za cíl zkoumat členy skupiny, která se inspiruje dílem C. G. Junga. Jde o neformální skupinu mladých lidí, jejíž členové se scházejí v Praze. Skupina nemá akademické cíle, její aktivity nejsou primárně vzdělávací, nejde ani o žádný výcvik v psychoterapii. Společenství na mě působilo jako duchovní uskupení, které má za cíl spíše osobnostní rozvoj, proto také text předloží mimo jiné analýzu vztahu jednotlivých členů skupiny k náboženství. Věkově jsou všichni členové skupiny ve fázi mladé dospělosti.

V této práci se pokusím prozkoumat toto společenství a zjistit, co těmto mladým dospělým přináší zájem o Junga a co je motivuje k účasti na aktivitách takto neformálního společenství. Jde o výzkum kvalitativního rázu, při kterém jsem se rozhodl použít metodu IPA, tedy interpretačně fenomenologickou analýzu. Výzkum je zaměřen zejména na zjištění motivace jednotlivých členů a analýzu jejich vztahu k Jungovu dílu. Budu zkoumat dané společenství, jeho členy, pokusím se popsat, jak probíhá účast ve skupině, jak k Jungovi přistupují a jak jednotlivé aktivity prožívají.

Skupina vznikla v roce 2016, kdy měl, tehdy ještě budoucí zakladatel skupiny, přednášku o Jungovi v autonomním sociálním centru Klinika. Skupina vznikla spontánně, když při přednášce autor navrhl, ať se každý pátek lidé, kteří budou mít zájem, schází ke čtení Jungovy Červené knihy. Skupina je do dnešního dne aktivní.

V teoretické části budou nejdříve vymezeny základní pojmy, dále bude část věnovaná Eriksonově vývojové teorii, teoriím motivace, náboženství a osobnosti C. G. Junga. V empirické části budu zvolenou metodou analyzovat, za jakým konkrétním účelem se členové scházejí a o jaké společenství se přesně jedná.

Rád bych také objasnil, proč se vůbec tomuto tématu chci věnovat. Jsem studentem sociální pedagogiky na Teologické fakultě a vzhledem k tomu, že mám státní zkoušku z teologie, věnuji se při svých studiích křesťanství, ale zároveň je jedním z dalších okruhů u mých státních zkoušek psychologie, která mě sama o sobě velmi zajímá. Toto zmiňuji kvůli tomu, že Jung byl vystudovaný psychiatr, který se teologii aktivně během svého života věnoval, a již dle toho, co studuji, je zřejmé, že Jung je pro mě svým zaměřením velkou inspirací.

1. Mladá dospělost

Členové zkoumaného společenství jsou převážně mladí dospělí, proto tato kapitola vymezuje daný pojem a poukazuje na specifika tohoto období. Jeho charakteristiky a vymezení budou opřeny zejména o autory z oblasti vývojové psychologie.

Dle Krejčířové & Langmeiera (2006, s. 169–171) je hlavním kritériem dospělosti dosažení osobní zralosti, jejímž základním znakem je překonání rozporů dětství a dospívání. Pro zralého člověka jsou typické především tyto rysy:

1. Nezávislost na rodičích s tím, že pokud je to možné, měl by být k nim stále zachován kladný vztah.
2. Schopnost vytvořit si trvalé a hluboké pouto k partnerovi, s kterým si zvolil žít v dobrém a ve zlém, přitom si ale zachovávat i širší přátelské vztahy.
3. Plné rozvinutí a vyrovnanosti práce a ostatních činností realizovaných ve volném čase.

Autoři zde jako stručné shrnutí uvádí také často citovaný výrok Freuda, který na otázku, co je charakteristické pro zralého člověka, odpovídá: „Má umět milovat a pracovat.“

Mladý člověk se již vyprostil z područí typického pro dospívajícího, ale nepřevzal ještě plnou a trvalou odpovědnost typickou pro dospělý věk. Dle autorů je důležité také zdůraznit, že přechod do dospělosti se neodehrává v jediném dni, ale spíše postupně, a proto je zřejmé, že různí mladí lidé dosahují odlišné míry zralosti v odlišném čase a odlišným tempem.

K mladé dospělosti nám má rozhodně co říct i Eriksonova vývojová teorie, a to konkrétně jím pojmenované stadium identity a intimity. Erikson (1999, s. 65–71) ve své knize *Životní cyklus rozšířený a dokončený* tyto vývojové teorie podrobně popisuje. Stadium identity a zmatení rolí se odehrává v adolescenci. Jeho hlavním tématem je, jak už z názvu vyplývá, utváření osobní identity. Jedinec si v tomto stadiu musí stanovit pojetí svého já a svého účelu v životě. Zakotvit se takto ve světě člověku pomáhá vytvářet smysluplné vztahy, a to jak k sobě, tak k druhým. Stav, kdy v tomto procesu nastane problém a člověk sám sebe nedokáže pořádně vymežit, nazýváme difúzní identitou. Nebezpečím tohoto stadia je zmatení rolí a hledání toho, jak různé, někdy přímo protikladné role skloubit. Zmatení rolí dle Eriksona narušuje věrnost zvolenému povolání či filosofii. Protiklad věrnosti je odmítnutí role, jež může vést k negativní identitě, což je kombinace sociálně nepřijatelných, a přece potvrzovaných prvků identity.

Stadium intimity se odehrává v mladé dospělosti a je pro něj typická snaha dospět do stavu, kdy je jedinec schopný žít v důvěrném citovém vztahu s druhým člověkem. Dalo by se říct, že hlavním úkolem je schopnost sladit se s partnerem takovým způsobem, aby společně zajistili uspokojivý vývoj i svému potomstvu. Erikson v tomto stadiu vnímá jako stěžejní, aby člověk našel odvahu vzdát se záruk bezpečí a s důvěrou se otevřel druhé osobě. Hlavním negativem tohoto stadia je, že když člověk nemá odvahu podstoupit riziko utrpení při otvírání se druhému, hrozí mu následně tendence vyhýbání se vztahu a společenská izolace.

Obě uvedená stadia jsou stěžejním tématem pro lidi v mladé dospělosti. Stadium identity by měl mít jedinec v mladé dospělosti ideálně již zpracované, zatímco stadium intimity v tomto období většinou teprve zpracovává.

1.1. Motivace

Jak již bylo zmíněno v úvodu, cílem této práce je zkoumání motivace k četbě Junga a účasti na aktivitách společenství mladých dospělých, a proto jsem se rozhodl věnovat se také motivaci z psychologického hlediska.

Termín motivace vyjadřuje hybné síly konání. Motivaci můžeme například dle Nakonečného (1997, s. 101–102) shrnout do dvou kategorií:

1. V obecném měřítku se pojem motivace vztahuje ke změnám organismu, které ho uvádějí do pohybu, toto pojetí vychází z principu homeostázy, což je schopnost živých organismů udržovat stabilní vnitřní prostředí, které je nezbytnou podmínkou existence navzdory měnícímu se prostředí.
2. V druhé kategorii motivace označuje spíše psychologické faktory, vědomé či také nevědomé, predisponující člověka k uskutečnění určitých akcí nebo k zaměření na určité cíle.

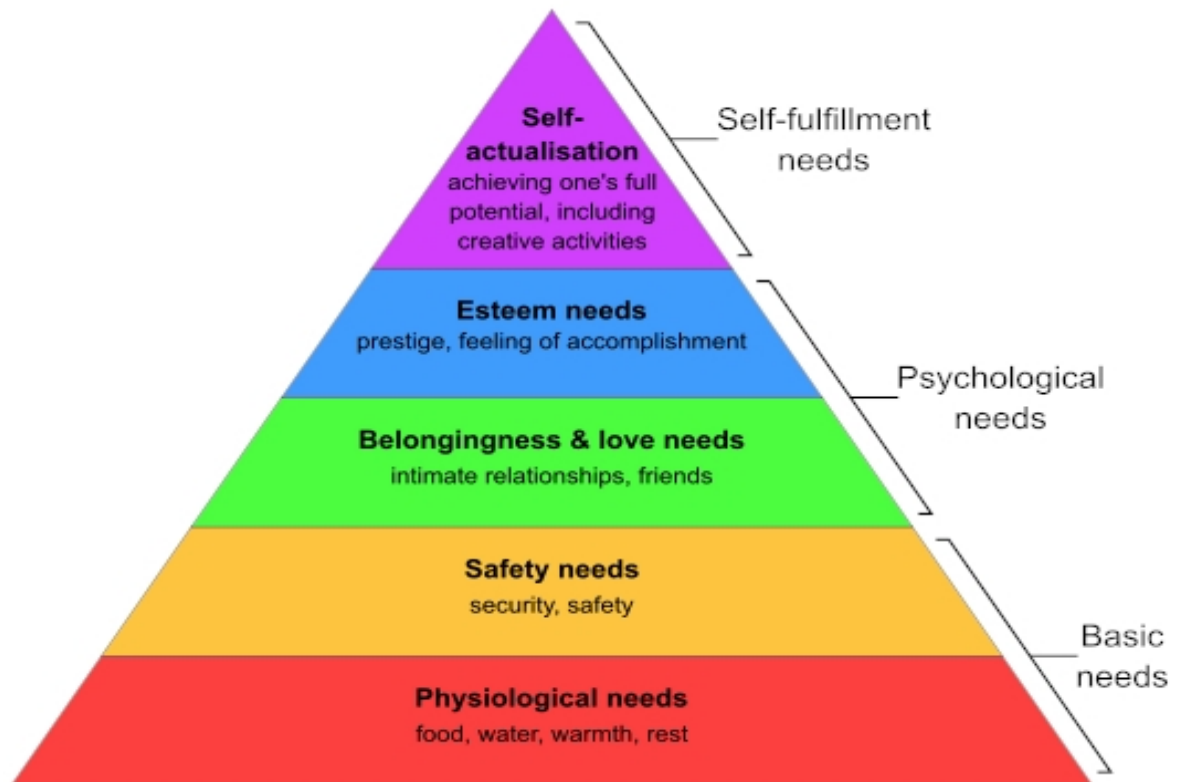
Tato dvě vymezení nám tedy nabízejí jakési základní rozdělení na motivaci založenou na biologických potřebách a motivaci vycházející především z našich psychických potřeb.

1.2. Maslowova pyramida potřeb

S jedním z nejznámějších modelů motivace přišel americký psycholog Abraham Harold Maslow. Jak píše Mikšík, (2007, s. 221–225), Maslow v této teorii přichází s modelem, v němž strukturuje potřeby do pěti úrovní.

V nižších patrech pyramidy jsou potřeby důležité pro naše individuální, ale i společenské přežití, zatímco vyšší patra sice nejsou pro přežití přímo nutná, ale zkvalitňují náš život, přispívají k naší spokojenosti a rozvíjí náš osobnostní potenciál. Hlavní myšlenkou této teorie je to, že růst do vyšších pater je možný pouze v okamžiku, kdy jsou uspokojeny naše nižší potřeby.

Obrázek 1: Maslowova pyramida

Zdroj: Androidmarsexpress, 2020

1. Fyziologické potřeby: Jde o ty nejzákladnější potřeby vůbec, protože díky jejich naplnění jsme tělesně naživu. Jde o potřeby, jejichž naplnění zajišťuje již zmíněnou homeostázi. Spadá sem potřeba jídla, spánku, dýchání, potřeba stimulace smyslů atp.
2. Bezpečí a jistota: Důležitou potřebou je také vyhýbání se nebezpečí, tuto oblast naplňujeme například v situaci, kdy získáváme bydlení nebo kdy uzavíráme hypoteční úvěr. Jistotu hledáme v našem zdraví, ve vztazích atp.
3. Sounáležitost a láska: Sem spadá touha po intimitě, která se projevuje tak, že se snažíme navázat a udržet rodinné, partnerské a kamarádké vztahy. Potřebujeme milovat a být milováni.
4. Uznání a sebeúcta: Člověk od přirozenosti touží být uznán okolím, ale stejně tak si potřebuje uznání dávat sám.

5. Seberealizace: Jde o potřebu rozvinutí svého potenciálu, svých skrytých talentů, predispozic, možností. Patří sem například touha po vědění. Tato část pyramidy je pro tuto práci obzvlášť důležitá, protože Maslow sem zahrnoval také potřebu sebetranscendence, přičemž dle mého lidé často studují Junga přímo s tímto motivem.

1.3. Motivace k náboženství/víře a motivace pro členství v náboženské skupině

Vzhledem k tomu, že společenství na mě dělalo dojem spíše jako duchovní uskupení snažící se o osobnostní rozvoj, rozhodl jsem se zaměřit také na motivaci k náboženství a motivaci být součástí náboženské skupiny. Říčan (2002, s. 188) vyjmenovává tyto základní motivy, které jsou spojeny s náboženským životem: mít čisté svědomí, být schopen obětavé lásky, být skromný a poslušný. Dále zmiňuje v souvislosti s tímto tématem jako důležitou reduktivní motivační analýzu, která spočívá v tom, že sledujeme, které z lidských motivů jsou uspokojovány sledováním náboženských cílů/cílů víry. V úvahu se berou motivy na všech úrovních, které sumarizuje již zmíněná Maslowova hierarchie potřeb. Potřeby umístěné v nejvyšších patrech této pyramidy lze chápat jako zesvětštělou podobu toho, co bylo vypěstováno v rámci systémů víry.

Říčan (2002, s. 142) dále vidí jako jeden z hlavních motivů k tomu být součástí náboženské skupiny individuální prožitek, který jedinec prožívá buď v soukromí, nebo právě v účasti ve skupinách, a dále zkušenost ojedinělého duševního sblížení v takových skupinách může často poskytovat vzájemné svěřování osobních tajemství. Zvláštní úlohu hrají prožitky při výjimečných příležitostech, kdy skupina pomáhá jedinci v různých významných krizích – ukončení vzdělání, smrt člena rodiny atp.

1.4. Motivace k hledání nové religiozity u mladých lidí a její výhody a nevýhody

Jak píše Hulíková (2008, s. 14–16), religiozita odbourává lidskou nespokojenost se světem, odstraňuje strach z umírání a uspokojuje protestující část každého člověka. Mládež, která je přirozeně v rámci svého vývoje protestující, pak logicky hledá něco nového, což se právě promítne i do hledání nových, alternativních forem náboženství.

Dále například Lužný (1994, s. 5) srovnává ve své knize pohled dnešní mládeže a mládeže 60. let na život a na svět.

Pro obě generace je zjevná otevřenost pro vlivy jiných, rozdílných kultur. Zajímají se především o východní náboženství – hinduismus a buddhismus a na opětovné propojování s přírodou – New Age, šamanismus atd. Obě generace spojuje také kritika americké společnosti, a to v rovině nesnášenlivosti s konzumním stylem života, kdy člověk má jako hlavní životní metu vydělávání peněz a spotřebovávání zboží.

Co se týče výhod a nevýhod nové religiozity, Hulíková ve stejném díle (2008, s. 16–17) vidí jako hlavní negativum autoritářské řízení. V duchovních skupinách totiž lidi vede většinou pár konkrétních jedinců, či dokonce jeden konkrétní jedinec. Dále zmiňuje elitářství, pocit, že skupina, do které patřím, je jediná správná a vyvolená, všichni mimo ni se tedy mýlí. Myslím si, že mnozí z nás již potkali na ulici takového člověka, který se nás snažil fanaticky přesvědčovat o výjimečnosti jeho duchovní skupiny.

Jako hlavní pozitivum vidí autorka to, že duchovní skupiny většinou rozvíjí etickou nauku, jejíž součástí je odmítání drog, sexuální promiskuity, často naopak vyzdvihují rodinný život, což je pro člověka směřujícího k dospělosti velmi prospěšné.

2. Náboženství a spiritualita: vymezení pojmů

Vzhledem k tomu, že zkoumané společenství působí jako duchovní a předmětem zkoumání je vztah členů k náboženství a spiritualitě, tato kapitola stručně tyto pojmy vymezí. Říčan (2002, s. 35–42) rozumí náboženstvím především to, čím se zabývá religionistika, kterou vnímá přímo jako vědu o náboženství. Říčan vnímá tuto definici jako stěžejní kvůli tomu, že z ní plyne, že náboženství je vymezováno podle toho, jak ho chápe široký konsenzus religionistů. Říčan zde zmiňuje, že je obtížné zmínit jednu konkrétní definici z hlediska religionistiky z toho důvodu, že takový konsenzus je neúplný a historicky nepevný. V textu autor dále rozebírá možnost podívat se na definici dle samotného původu slova (etymologie) náboženství. Toto slovo ukazuje na vztah k nějakému bohu či božstvu. Dle autora je šťastnějším pojmem než české náboženství latinské religio, odvozené od slova ligare, tedy vázat. Zde pak definici chápeme jako vzájemnou vazbu mezi člověkem a skutečností (dle mě nejspíše duchovní, nehmotnou), jež ho přesahuje. Toto vymezení je dle mě vhodnější právě kvůli tomu, jak sám autor poznamenává, že náboženstvím se označují i proudy, v nichž se žádné božské bytosti nevyskytují, například buddhismus (alespoň v některých jeho variantách). Slovo religio, jak já ho chápu, je pak vhodnější, protože přímo mluví o vazbě, kterou se skutečností, jež nás přesahuje, máme, a to existenci takových bytostí či jediné konkrétní bytosti přímo naznačuje.

Pojem spiritualita se dle autora začal používat mnohem více v posledních desetiletích a mívá oproti náboženství pozitivnější význam. Spiritualitou je běžně chápán spíše niterný prožitek a jednání z něj vycházející, zatímco náboženstvím instituce, které přímou spiritualitu spíše poškozují. Nicméně zástupci náboženství se k tomu staví negativně a vnímají spiritualitu jako centrální funkci náboženství.

Spiritualita je dle religionistů niterný aspekt religiozity, který je aktivní ve vědomí, vztahuje-li se člověk k božským bytostem v modlitbě, meditaci a podobně. Spiritualita je také chápána jako přímý proces hledání posvátného.

3. Nové formy religiozity

Vzhledem ke specifičnosti této skupiny jsem se rozhodl podívat se blíže na to, jak je tato oblast viděna odborníky a jaké nové formy religiozity se v současnosti objevují. Lužný (1994, s. 83–91) rozlišuje tři hlavní nové formy religiozity:

- 1. Náboženská hnutí vycházející z neevropských kulturních tradic:** Jde o hnutí, která čerpají z tradičních východních náboženství, například z hinduismu vycházející skupiny praktikující jógu. Nicméně pouze u některých skupin má jóga i religiózní přesah. V České republice jsou to např. Společnost Jóga v denním životě a Višva Guru Díp Hindu Mandir. Do této skupiny patří také hnutí Hare Kršna a mimo hinduismu i buddhistické skupiny, a to například Přátelé Dhammy a Bódhí. U naprosté většiny skupin dochází k úpravám původního učení a řada z nich má až synkretický charakter.
- 2. Náboženská hnutí vycházející z evropských kulturních tradic:** Zde jde především o skupiny vycházející z křesťanství a judaismu, např. skupiny jako Sdružení Ducha svatého pro sjednocení světového křesťanstva, Slovo života apod.
- 3. Kvazireligiózní fenomény:** Nepřímé formy náboženství, které vykazují prvky religionizity, jsou často signálem změny a vytváření nové formy náboženství. Většinou jde o formy neteistické, někdy dokonce postrádají nadpřirozené prvky – to je hlavní důvod, proč jsou tyto fenomény nazývány funkcionální alternativy náboženství. Patří sem například New Age, transpersonální psychologie, scientologie, jedinci čerpající z šamanismu či dokonce hlubinná ekologie jakožto určitá forma ekologické mystiky. Lze sem zařadit i satanismus. Jako důležité považuji zmínit, že nepanuje konsensus v tom, zdali lze tuto skupinu řadit k novým náboženským hnutím a nové religiozitě.

K jakému z těchto typů skupin lze řadit námi zkoumanou skupinu, se pokusím dozvědět v praktické části.

4. Role ve skupině

Vzhledem k tomu, že se výzkum zabývá neformální skupinou, rozhodl jsem se v teoretické části zaměřit i na obecné rozdělení rolí ve skupinách. V praktické části bych se při analýze skupiny a mimo jiné právě i rolí v ní rád na tuto část odkazoval.

Říčan (2002, s. 135–137) úvodem rozlišuje formální a neformální role. V tomto výzkumu je zjevné, že jde pouze o role neformální, protože jde o neformální skupinu. Zcela zásadní rolí ve skupině a nejspíše i nejznámější je role alfa. Alfa roli zastává silná osobnost, která se prosadí svou důraznou aktivitou, odborností, autoritou a podobně. Pobočnickou roli beta hraje loajální člen skupiny, který je schopný si získat důvěru alfy i ostatních členů. Role gama je rolí řadového člena, který se nechá vést. Delta je role opoziční, takový člověk rád kritizuje roli alfa, protože by tuto roli rád přebíral, ale není to v jeho schopnostech. Poslední rolí je role omega, takový člověk udržuje rovnováhu a dobré vztahy ve skupině, ale někdy i na úkor toho, že je sám obětí beránkem, na kterém si ostatní členové vybíjejí zlost.

5. Carl Gustav Jung

Vzhledem k tomu, že zkoumané společenství navazuje na Junga, pokusím se v této kapitole shrnout základní informace. Carl Gustav Jung byl známý švýcarský psycholog, který se dostal do povědomí lidí tím, že se během svého života kromě psychologie věnoval také náboženství, mysticismu a někteří ho spojují přímo s okultismem. Osobní a kolektivní nevědomí, archetypy a aktivní imaginace jsou jen jedny z mnoha pojmů, díky nimž se Jung stal známou osobou. Zmínil jsem je kvůli tomu, že si myslím, že jsou zásadní ve vztahu k mému tématu, a to z toho důvodu, že členové se mimo jiné ve skupině snaží Jungovi věnovat i prakticky a používají či přinejmenším intenzivně vnímají některé z těchto pojmů v rámci svého psychického vývoje.

V této části jsem se rozhodl podívat se blíže na život tohoto známého autora a třeba i přiblížit některé již zmíněné pojmy, které jsou zásadní pro tuto práci.

5.1. Život Carla Gustava Junga

V této kapitole bych chtěl přiblížit život Junga se zaměřením na jeho dospívání. Jak píše Hayman (2001, s. 9–12), Carl Gustav Jung se narodil v 19. století, konkrétně 26. července roku 1875 ve švýcarské vesničce, kde také žil v prostředí náboženských pověr, což není překvapivé vzhledem k tomu, o jakou dobu šlo. Vesnice, kde se narodil, nese název „Kesswil“. Jung byl často spoluobčany popisován jako prostý a klidný člověk. Jeho otec byl pastorem a zjevně byl chytřejší a vzdělanější, než jak ho popisoval jeho syn Carl. Co se týče jeho matky, ta bývá popisována různě a nepanuje v tom shoda, někdo ji viděl jako tlustou a panovačnou, jiný ji vnímal i přes její nevzdělanost jako silnější moudrou osobu ve srovnání s Jungovým otcem. Jungovi měli v rodině řadu členů, kteří se živili jako kazatelé. Jedna zajímavost – občas se můžeme dočíst, že Jung byl pravděpodobně vnukem samotného Goetha, ale s největší pravděpodobností jde o pověru. I přestože na jeho dětství měla největší vliv jeho matka, většina Jungových vzpomínek na ni je spíše negativních. Je možné, že když jeho matce před jeho narozením zemřelo její první dítě, pociťovala při jeho výchově velkou úzkost a Jung se kvůli tomu nedokázal v její přítomnosti cítit uvolněně.

Jak dále píše Hayman (2001, s. 13–40), Carl již v dětství do detailu rozebíral své sny, což mu zůstalo do stáří, na tom založil i svou psychoanalytickou metodu. V 11 letech navštěvoval basilejské gymnázium, ve 12 letech měl zvláštní sen, kdy viděl Boha vykonávat potřebu, a to ovlivnilo jeho pohled na víru. V době, kdy studoval na gymnáziu,

často předstíral nemoc, aby nemusel chodit do školy a mohl se oddávat celodennímu snění. Když mu bylo 20 let, začal studovat lékařskou fakultu, kde také později vystudoval psychiatrii. Psychiatrii si podle něj zvolil z toho důvodu, že šlo o oblast, kde se projevuje jak spiritualita, tak i věda. V roce 1910 začal pracovat v blázinci (jak se v té době říkalo ústavům pro duševně nemocné), během své praxe se setkal se Sigmundem Freudem, s nímž navázal přátelství, které ale dlouho nevydrželo. Profesně totiž mezi nimi panovala neshoda, dle Junga se Freud až příliš soustřeďoval na sexualitu ve smyslu, že pomocí jí vysvětloval skoro jakoukoli motivaci člověka. Jak čas plynul, Jung si založil svou vlastní psychologickou praxi.

5.2. Nevědomí (osobní i kolektivní) a archetypy

Blíže se nyní podíváme na pojmy nevědomí a archetypy, protože jde o koncepty, na které hojně odkazují i respondenti našeho výzkumu. Feist & Feist (2008, s. 104) zmiňují, jak Jung popisuje (1931; 1960b) nevědomí. Jung chápe nevědomí jako tu část v nás, která zahrnuje všechny dříve vědomé představy, které se z různých důvodů dostaly za hranice vědomí. Dále se ale skládá i z psychických elementů, které vědomými nikdy nebyly. Některé z nich tvoří zárodky budoucího vědomí, ale ne všechny jsou toho schopny.

U Říčan (2007, s. 187) je dále možné se dočíst, že tu část nevědomí, která není schopna tvořit zárodky budoucího vědomí, označil Jung jako psychoidní. V rámci vysvětlení tohoto pojmu Říčan zmiňuje stálou tendenci obsahu u nevědomí jak osobního, tak kolektivního, stát se vědomým, do vědomí se přímo tlačit. Tento obsah se vytváří během života. Vrozené jsou tedy tendence k tvorbě těchto obsahů, obsahy samotné ale vznikají během života, vrozené tedy nejsou. Říčan zmiňuje, že povahu těchto tendencí, které Jung ztotožňuje s archetypy (k bližšímu popisu archetypů se dostanu v pozdější části této kapitoly), Jung přirovnával k povaze krystalické mřížky, která se zásadním způsobem uplatňuje při tvorbě krystalů, se žádným krystalem ale totožná přitom není. Tato část nevědomí nemůže být zvědoměna, protože nemá psychickou povahu. A právě tuto část označuje Jung jako psychoidní část nevědomí.

Rád bych nyní objasnil pojem osobní nevědomí. Feist & Feist (2008, s. 104) mluví o tom, jak Jung (1928; 1960) popisuje osobní nevědomí. Jung ho chápe jako vrchní vrstvu nevědomí, která obsahuje potlačené, zapomenuté či podprahově vnímané zkušenosti jedince, například potlačené vzpomínky na raný život. Osobní nevědomí je u každého člověka jedinečné z toho důvodu, že existuje pouze díky zkušenostem konkrétního jedince. Obsahy tohoto nevědomí se nazývají komplexy. Komplex je emocionálně zbarvená směs

spojených myšlenek. Jako příklad autor uvádí zkušenost jedince s matkou, kdy tato zkušenost se seskupí kolem jádra, a to je pak zatíženo afektem. Matka či vzpomínka na ni vyvolá emocionální reakci, která poté blokuje hladký proud myšlení. Dle Junga nejsou komplexy jen osobní, ale mohou být i kolektivní a tím se dostáváme k pojmu „kolektivní vědomí“. V tomto případě tedy například věří, že je možné, že komplex z matky pramení ne pouze z osobního vztahu s matkou, ale ze zkušenosti s matkou, které má celé lidstvo.

Feist & Feist (2008, s. 104) dále zmiňují, co pro Junga (1937; 1959) znamená kolektivní nevědomí. Dle něj má kolektivní nevědomí kořeny v dávné historii lidstva a jeho obsahy se generačně dědí zárodečnou plazmou. Zkušenosti našich předků s matkou, živly a Bohem jsou tak přenášeny generačně, což je důsledkem toho, že i když lidé žili v úplně jiném klimatu či v jiné době, tak vždy byli ovlivněni představami primitivních lidí.

Autoři dále na stejné straně hovoří o tom, že Jung (1948; 1960b) dále tvrdil, že obsahy tohoto nevědomí aktivně působí na náš život a ovlivňují tak naše chování a že mnoho náboženské víry, mýtů a legend existují díky kolektivnímu nevědomí. S kolektivním nevědomím spojoval i svůj pojem „velké sny“, a sice takové, které se dotyčným zdály díky silnému působení takového nevědomí a měly pak velký, skoro až prorocký význam pro lidstvo jako takové.

S kolektivním nevědomím úzce souvisí další obecně známý pojem „archetypy“. Feist & Feist (2008, s. 105) zmiňují, že Jung (1948; 1960a) popisuje archetypy jako prvotní představy, symboly kolektivní povahy. Z archetypů jakožto archaických představ je složený obsah kolektivního nevědomí. Tyto archetypy se zároveň podobají komplexům, protože jsou sdružovány také na základě afektu, nicméně je zde velký rozdíl v tom, že komplexy vytvářejí obsahy osobního individuálního nevědomí, archetypy vytvářejí obsahy nevědomí kolektivního. Na archetyp se Jung díval jako na protějšek k instinktu, v obou případech je člověk nevědomě puzen k činnostem, nicméně v jednom případě jde o nevědomě ovlivňované fyziologické popudy a v druhém jde o takové popudy psychologické. Jako důkaz existence archetypů předkládá Jung sny, protože sny předkládají lidem i ta témata, s kterými jedinec nemohl mít žádnou zkušenost.

6. Empirická část: Výběr tématu a metodologie

Před několika lety jsem byl přizván do skupiny, která se na Facebooku nazývá Červená kniha. Měl jsem možnost se setkat s tímto společenstvím a vzhledem k tomu, že se sám o Junga zajímám, jsem se rozhodl, že výzkum tohoto společenství bude předmětem mé bakalářské práce. Kládl jsem si mnohé otázky, především mě ale zajímalo, **za jakým účelem se členové scházejí a o jaké společenství se jedná a zda jde o společenství, které by bylo možné označit za součást tzv. alternativní spirituality nebo zda je společenství zaměřeno tradičněji.** Abych na tyto hlavní otázky zjistil odpovědi, rozhodl jsem se provést výzkum, který začal tím, že jsem si zvolil čtyři výzkumné otázky, z nich pak vycházel scénář rozhovoru. K detailnějšímu určení výzkumných otázek a jejich scénáře mi posloužil pilotní rozhovor se zakladatelem této skupiny. Při rozhovorech jsem používal metodu IPA, a to vzhledem k netypičnosti skupiny. Mými respondenty byli členové skupiny, kteří byli buď velmi aktivní dříve, nebo stále ještě jsou. Zkrátka jsem volil ty osoby, které pronikly do dění skupiny co možná nejhlouběji. Rozhovory probíhaly buď živě, nebo online, a to vždy v souladu s GDPR, byla tedy prováděna anonymizace. Rozhovory jsem následně přepisoval a analyzoval, a snažil se tak najít odpovědi na výzkumné otázky.

7. Etika výzkumu

„Tento rozhovor bude využit pro potřeby výzkumu a vámi podané informace budou použity anonymně. Anonymizaci provedeme již během přepisu rozhovoru, kdy změníme jména a místa, která by mohla sloužit ke ztotožnění. Mohu získat tvůj souhlas s nahráním rozhovoru, abych jednal v souladu s GDPR?“

Abych jednal v souladu s GDPR, začínám každý rozhovor tímto oznámením. Dále v souvislosti s etikou výzkumu jsem si zvolil, že v práci ze všech pořízených rozhovorů zveřejním především ty, v nichž se budou citlivé informace vyskytovat co nejméně. Uvědomuji si totiž, že i když si respondent určuje přezdívku, kompletní anonymizace není možná, a to kvůli tomu, že jde o skupinu, která nemá mnoho členů, a jsou v ní tedy celkem blízké vztahy. Podle stylu vyjadřování respondenta apod. je pak možné, že bude rozeznán dalšími členy.

8. Limity výzkumu

Vzhledem k tomu, kolik mám respondentů, je zřejmé, že tento výzkum není výzkumem kvantitativním, nýbrž kvalitativním.

Ivanová & Olecká (2010, s. 33) popisují kvalitativní výzkum jako: „Nenumerické šetření a interpretace sociální reality, přičemž jeho cílem je odkrýt význam podkládaný sdělovaným informacím. Cílem kvalitativního výzkumu je vytváření nových hypotéz a teorií. Kvalitativní výzkum je ve své podstatě analýzou textů vedoucích k porozumění zkoumaným fenoménům. Vedle porozumění slouží analýza také k popisu a interpretaci fenoménů lidského života, často slovy samotných zkoumaných jedinců. Mezi nejobvyklejší techniky sběru dat patří zúčastněné pozorování, nestandardizovaný rozhovor či analýza osobních dokumentů.“

Co se týče limitů, popisovaných na stejné straně, kvalitativní výzkum má sice velkou validitu, ale nízkou reliabilitu. Vysoká validita je dána především tím, že případné zkreslení je minimální díky tomu, že data procházejí menším počtem přeměn. Navíc autorka poznamenává, že tím, jak jdeme do hloubky, máme větší šanci porozumět danému tématu. Problém s reliabilitou je zde hlavně kvůli sebestylizaci člověka, který výzkum provádí. Autorka k tomu poznamenává, že kdyby stejné téma zkoumal někdo jiný, s velkou pravděpodobností by došel k jinému závěru.

V kvalitativním šetření je typické zkoumání jedinečných a neopakujících se skutečností. Není zde snaha o zobecnění, u popisu je v pořádku se držet pojmů specifických výhradně pro dané společenství. Výsledkem takového výzkumu nejsou univerzální poznatky, ale hluboký vhled do konkrétní sociální oblasti.

Abychom si lépe uvědomili rozdíl mezi kvalitativním a kvantitativním zkoumáním, Ivanová & Olecká (2010, s. 34) dále zmiňují, že je důležité si uvědomit cíle těchto rozdílných metod. Kvantitativní výzkum testuje hypotézy, které jsme získali, naproti tomu cílem kvalitativního výzkumu je vytváření nových hypotéz, které by se mohly dále zkoumat a ověřovat. Rozdílné mezi těmito dvěma metodami jsou dle autorek i redukce informací a způsoby poznávání informací. Co se týká redukce informací, v kvantitativním výzkumu máme limitovaný rozsah informací o mnoha lidech, naproti tomu v kvalitativním mnoho informací o velmi malém počtu lidí. Z hlediska způsobu poznávání informací používáme u kvantitativního výzkumu deduktivní, u výzkumu kvalitativního induktivní metodu. Hypotéza sama postupně při kvalitativním výzkumu vyvstává a má platný rys pro zkoumaného člověka či přímo skupinu lidí, kteří jsou spojeni stejnými zájmy. Při

kvalitativním výzkumu je potřeba pracovat se všemi daty a strukturovat je. „I jednotlivé kroky kvalitativního výzkumu se liší od výzkumu kvantitativního. Zejména zde chybí vyslovení předpokladů, výběr indikátorů, zcela jiným způsobem probíhá výběr vzorku,“ dodávají autorky.

Mezi teoretické přístupy patří například etnometodologie, životní historie, metoda zakotvené teorie či **fenomenologické pojetí** – které zde zvýrazňuji z toho důvodu, že jsem se ve výzkumu rozhodl inspirovat interpretativní fenomenologickou analýzou (IPA), kterou přiblížím v následující kapitole.

9. Interpretativní fenomenologická analýza (IPA)

Jak jsem již napsal v úvodní části, ve výzkumu se budu inspirovat interpretativní fenomenologickou analýzou. Otázky budu mít připravené, ale jak již vyplývá ze základů této metody, neplánuji se jimi striktně řídit v každé situaci, budu tedy používat polostrukturovaný rozhovor.

Jak píše Řiháček & kol. (2013, s. 9), interpretační fenomenologická analýza je nástrojem, díky kterému se výzkumník snaží porozumět zkušenosti, kterou respondent prožívá. Díky této metodě můžeme chápat, jak člověk vytváří význam nějaké žité zkušenosti, a snažit se pochopit nějaký konkrétní fenomén. Cílem tedy je dát co největší možný prostor zkoumané straně.

Na stejné stránce se také můžeme dočíst, že interpretativní fenomenologická analýza (IPA) se používá často v situaci, kdy se výzkumník setkává s neobvyklou skupinou. Toto společenství za, v žádném případě jakkoli negativně, neobvyklé považují, a je to jeden z důvodů, proč jsem se rozhodl zvolit při výzkumné části právě tuto metodu.

„Člověk je bytost, která život určitým způsobem zažívá a prožívá. Teprve na základě této zkušenosti je jí na kognitivní úrovni přiřazována kvalita, smysl a význam. Tento význam je konstruován jednak na základě individuálních zkušeností jedince, jednak na základě kolektivně konstruovaných významů. Prostřednictvím IPA je možné, aby výzkumník nahlédl na tyto významy a aby nahlédl či společně s respondenty poodkryl esence jejich zkušenosti.“ (Gulová & Šíp, 2013, s. 106)

Tuto citaci jsem použil, protože se domnívám, že nám zde autoři nabízejí vhodný úvod do obsírnějšího popisu metody. Na stejné straně autoři dále zmiňují, že tato metoda klade na výzkumníka velké nároky a že jde o metodu, která svou povahou reaguje na potřeby jemného a vnímavého přístupu v rámci proniknutí do podstaty zkoumaných fenoménů. Autoři dále zdůrazňují, že na výzkumníka tato metoda klade specifické duševní nároky. Jde především o způsobilost pracovat se získanými koncepty abstraktně a také o schopnost operacionalizovat témata do přírodních kategorií a subkategorií, protože sám badatel je v IPA nástrojem, který zkušenost respondentů zprostředkovává, a je potřeba, aby dokázal rozlišit, co do interpretací a analýzy od respondenta vkládá on, co respondent.

Dále bych v rámci popisu této metody rád objasnil pojem fenomenologie, protože z ní metoda vychází. Dle Černockého, Charváta & Kratochvíla (1937, s. 137) je fenomenologie popisnou disciplínou zkoumající pole čirého vědomí, v čiré intuici bez intervence objektivní reality. Na fenomenologii Gulová & Šíp (2013, s. 106–107) navazují

hermeneutikou a ideografií, pojmy s fenomenologií úzce souvisejícími. Hermeneutika fenomenologii rozvíjí tím, že našim zkušenostem vždy přiřazujeme nějaký význam a interpretaci. Přenos zkušenosti do slov je již samotným procesem přiřazování smyslu. Ideografie se v metodě projevuje tím, že klademe důraz na zkušenosti respondentů.

Autoři dále zdůrazňují, že i přesto, že IPA vychází z fenomenologie, v něčem se od ní odlišuje. A protože není možné, aby výzkumník do výzkumu nezahrnul také své zkušenosti, je podstatné, aby se snažil svůj vklad co nejvíce reflektovat a zvědomovat, aby neměl převahu nad zkušenostmi respondentů. Cílem reflexe není, aby se výzkumníkovy zkušenosti z výzkumu odstranily tak, jak to probíhá ve fenomenologickém pojetí, ale aby se naopak staly pevnou součástí pro analýzu.

10. Výzkumné otázky

V praktické části se vzhledem k používané metodě budu snažit dát prostor respondentům, současně se ale pokusím získat odpovědi na mnou zvolené výzkumné otázky, a to pomocí napsaného scénáře rozhovoru. Jeho text je součástí přílohy.

Výzkumné otázky

- 1. Jaká je či byla motivace respondentů k účasti na aktivitách tohoto společenství?**
- 2. Jak je společenství vnímáno samotnými členy?**
- 3. Jakou roli sehrává spiritualita v životě zkoumaných osob?**
- 4. Jakým způsobem ovlivňuje Jungovo dílo prožívání a chování členů společenství? V čem spatřují přínos aktivit společenství pro jejich život?**

11. Popis společenství

Již z toho, co jsem se z rozhovoru se zakladatelem skupiny dozvěděl, je zjevné, že jde o skupinu neformální, které dle Řezáče (1998, s. 187) vznikají spontánně na základě toho, že si v nich zájemci členství na základě sympatií sami zvolí. Vzájemné sympatie vznikající při společných aktivitách bývají spouštěčem jejího vzniku. O neformálnosti skupiny nemůžeme pochybovat tím spíš, když vezmeme v potaz další fakt, jak na stejné straně píše Řezáč dále, že smysl a důvod existence neformální skupiny je dán „zevnitř“, cíl, aktivity, normy a podobně si skupina vytváří sama, skupina formální zpravidla oproti tomu vzniká „zvnějšku“, administrativní, oficiální cestou.

Jde o uskupení, které má založenou skupinu na sociálních sítích. Nejvýraznějším představitelem je zakladatel Hektor, vystudovaný divadelník. Členové se odkazují na učení C. G. Junga a na schůzkách si pravidelně četli a stále čtou jeho Červenou knihu.

K popisu společenství jsem se dále rozhodl přistoupit tím způsobem, že jsem uskutečnil rozhovor se samotným zakladatelem Hektorem. Šlo o rozhovor pilotní, jenž mi posloužil k upřesnění výzkumných otázek. K tomuto rozhovoru jsem se rozhodl z toho důvodu, že já sám jsem společenství navštívil pouze párkrát, navíc již v okamžiku, kdy si žilo svým životem, Nebyl bych proto v žádném případě schopný poskytnout detailní popis vzniku, aktivit společenství a podobně. K rozhovoru jsem si předem určil tyto otázky:

1. Jak a kdy společenství vzniklo?
2. Jaké byly/jsou nejčastější aktivity ve skupině?
3. Kde se nejčastěji scházíte/Kde jste se nejčastěji scházeli?
4. Kdo jsou stabilní členové skupiny a v jakém je aktuálně skupina stavu?

11.1. Popis společenství – citovaný rozhovor se zakladatelem Hektorem

1. Jak a kdy společenství vzniklo?

Od Hektora jsem se dozvěděl, že první nápad na zrealizování dostal z čista jasna v roce 2016, když byl na táboře na Sicílii, a že chvíli poté, co se vrátil, a to koncem října téhož roku, uspořádal přednášku v sociálním centru „Klinika“ v Praze. O této přednášce a obecně o okolnostech vzniku společenství Hektor sám říká: „Na přednášce jsem mluvil o životě Junga, mým zájmem bylo představit Junga lidem, co přišli na mou přednášku, nepředstavoval jsem ho pouze jako psychologa, ale jako jakéhosi průkopníka. Na konci přednášky jsem ukázal jeho knihu, která se jmenuje „Červená kniha“, a navrhl, že od

následujícího týdne můžeme s lidmi, co budou mít zájem, začít pravidelně v každý pátek číst právě toto dílo.“

K okolnostem vzniku pak Hektor ještě dodává, že nejdříve chodili každý pátek do tohoto centra, ale postupně to nešlo, protože tam bývaly v tento den privátní události, a tak se začali scházet u něj doma. Zdůrazňuje, že právě v tomto období, kdy se všichni scházeli u něj v bytě, byla skupina nejživější. Je tedy vidět, jak stabilní místo k setkávání sehrálo důležitou roli.

2. Jaké byly/jsou nejčastější aktivity ve skupině?

Ohledně aktivit Hektor zdůrazňuje, že vznikly intuitivně, a také mluví o „kolečku“, důležité aktivitě ve skupině. Říká: „Koncept vyšel intuitivně, když přišel někdo nový, tak jsem mu vždy prvně představil Červenou knihu. Vždy se udělalo kolečko a každý se v něm představil, kolečko se nedělalo ale pouze v situaci, když přišel někdo nový, šlo o běžnou věc. V kolečku jsem se často ptal, jak lidi ovlivnila minulá četba, když se dočetla část kapitoly či kapitola, tak jsme si o tom začali povídat.“

V této části rozhovoru Hektor dále zmiňuje, že největší aktivita ve skupině probíhala mezi roky 2016–2018. Jednou například jeli na chatu jednoho člena, vyráběli tam masky ze sádry, chodili číst občas i ven, například k ohni. Poté začátkem roku 2019 nastal lehký útlum v čtení Junga a celkově v intenzitě scházení se. Hektor vysvětlil, že skupinu rozšířil o nový koncept, tzv. kreativní festival. O jeho vzniku říká: „Začalo to tak, že jsem navrhl, že každý, kdo něco uměleckého umí, může na konci kapitoly něco tematického vytvořit, například jedna stabilní členka nakreslila obraz, přibývaly aktivity kolem a vzniknul tzv. kreativní festival, který probíhal a stále probíhá u mě doma, lidé mají příležitost přijít s něčím, co mají rádi a čemu se věnují, ale nemají kde to ukázat. Lidé sem mohou přijít s přednáškou, s workshopem, úplně s címkoli. Tento koncept vznikl v roce 2019, v období, kdy byl lehký útlum v čtení Junga. Když bylo druhé setkání kreativního festivalu, byl tam například pozvaný tibetský mnich.“

3. Kde se nejčastěji scházíte/Kde jste se nejčastěji scházeli?

Zde jsem se od Hektora dozvěděl, že do roku 2019 se pravidelně scházeli u něj doma, ale když o toto místo letos přišel, čtení probíhalo například venku, v čajovnách či náhodně u někoho doma. Zmiňuje zároveň, že lehký útlum v čtení souvisí právě s tím, jak se ztratilo stabilní místo, a proto se takové místo nyní opět hledá.

4. Kdo jsou členové skupiny a v jakém je aktuálně skupina stavu?

Zde jsem se od Hektora dozvěděl, že od zmíněného roku 2019 probíhá dlouhá pauza, zakladatel není schopen to vést pravidelně, mimo jiné zmiňuje, že je to i tím, že prochází těžkým obdobím. Nyní se ale aktivně hledá stabilní místo. Členy Hektor vnímá v rámci dvou kategorií: „Členy skupiny bych rozdělil do dvou kategorií:

1. Členové, kteří jsou aktivní dlouhodobě bez přestávky, tedy nejvíce stabilní součást skupiny.
2. Členové, kteří byli dříve součástí skupiny, a teď nechodí moc.“

Co se týče členů, podrobněji je představím hned v následující kapitole.

12. Charakteristika vzorku

Tato kapitola slouží k stručnému představení všech mých respondentů. Jejich počet se po celou dobu fungování skupiny měnil, někteří členové přestali být časem aktivní, někteří naopak přibyli. Skupinu pravidelně navštěvovalo během její největší expanze okolo deseti až patnácti lidí. Dnes do skupiny pravidelně dochází okolo 10 lidí. Já jsem udělal rozhovory s osmi respondenty, kdy jde o jeden pilotní rozhovor se zakladatelem a zbylé jsou s členy skupiny. Všichni byli velmi stabilními členy v době, kdy skupina zažívala největší expanzi, tedy začátkem roku 2017, ale jen někteří zůstali aktivní až do dnešního dne. U všech uvádím již anonymizovanou přezdívku, kterou si sami vybrali.

1. Hektor

Zakladatel skupiny, kterému je 35 let. Má magisterské vysokoškolské vzdělání, které získal na Divadelní fakultě v oboru teorie divadla. Divadlo je jeho hlavním koníčkem, dále samozřejmě Jung. Skupinu založil, když přednášel o Jungovi v sociálním centru Klinika. Rozhovor se zakladatelem probíhal online.

2. Rhadamantys

Jde o jednoho z nestabilnějších členů, který je součástí skupiny od samého začátku, tj. od roku 2016, až dodnes. Jde o 25letého muže, má dokončené středoškolské vzdělání s maturitou a nyní studuje psychologii. Rhadamanthys sice nepochází z křesťanské rodiny, ale jeho rodina je spiritualitě otevřená. Mezi jeho hlavní zájmy patří psychologie a lucidní sny, na téma lucidních snů vede i přednášky a má založenou svou vlastní skupinu lidí, kde se lucidnímu snění věnují. Rozhovor s tímto respondentem jsem nahrával v Praze v Prokopském údolí, což je mimo jiné, jak jsem zjistil, i jedním z míst, kde se skupina scházela.

3. Jakub

Jde o člena, který byl dlouhodobým stabilním členem v období největší expanze skupiny v roce 2017, ale dnes již aktivní není. Jakubovi je 25 let, má bakalářské vzdělání, studoval na Filmové a televizní fakultě Akademie múzických umění v Praze, proto není žádné překvapení, že film je i jeho hlavním koníčkem. Pochází z věřící rodiny, kde ho rodiče vedli k tomu, aby byl katolík, ale on se rozhodl jít jinou cestou, snaží se najít cestu ke křesťanství jiným než podle něj tradičním dogmatickým způsobem, ale spíše tak, jak to učil Jung. Rozhovor s tímto respondentem probíhal online.

4. Med'o

29letý muž, který je stabilním členem od začátků skupiny dodnes. Má vysokoškolské inženýrské vzdělání, které získal v oboru informatika. Pochází z věřící rodiny a dle jeho slov mu to dalo nějaké základní pilíře duchovních hodnot, na druhou stranu vnímá, že se od křesťanství musel i očistit. Nemá rád křesťanské dogma. Chodil na teologickou školu. Mezi jeho koníčky patří informatika a spiritualita. Rozhovor probíhal online.

5. Alena

27letá žena, která je stabilní členkou od začátku skupiny dodnes. Zajímá se o analytickou psychologii a v poslední době čte převážně spíš „post-jungiéány“. Sama studuje výcvik v uměleckých terapiích. Dokončuje vysokoškolské vzdělání, z věřící rodiny nepochází. Studuje Akademii výtvarných umění, nyní odevzdává diplomovou práci. Rozhovor probíhal online.

6. Pejsek

31letá žena, která byla dříve stabilní členkou, ale dnes se již aktivit skupiny nezúčastňuje. Má magisterské vzdělání v oboru dipTESOL, diploma in teaching english to speakers of other languages. Vyrostla v rodině, kde máma byla křesťanka a táta patřil přímo k svědkům Jehovovým. Nicméně rodiče se společně s ní od křesťanské víry v rané fázi jejího života odvrátili.

7. Sofie

Studuje Fakultu humanitních studií Univerzity Karlovy, obor Studium humanitní vzdělanosti. Je jí 22 let a jde o nejstabilnější členku, která je pravou rukou zakladatele a je aktivní od roku 2016 dodnes. Vyrůstala v křesťanské rodině, momentálně je sama křesťankou a připravuje se na biřmování. Rozhovor probíhal v pražském parku Filomanka.

8. Helena

Má bakalářské vzdělání, Vystudovala českou filologii na Karlově univerzitě. Je jí 34 let a celou dobu byla stabilní členkou. Vyrůstala v křesťanské rodině a sama je křesťankou. Rozhovor probíhal online.

13. Rozbor výzkumných otázek

13.1. Jaká je, či byla motivace respondentů k účasti na aktivitách tohoto společenství?

Tři respondenti dávali svou motivaci do souvislosti s **nevědomím**. Jakub k této otázce úvodem zmiňuje toto: „Otevřelo mi to směr psychoanalýzy, díky němu jsem se o tento směr začal zajímat, když jsem na to narazil, tak jsem si skrze to uvědomil, že některé věci, které řeším, mají možná odraz v nějaké **nevědomé** části lidské duše.“

Sofie se dále k této otázce vyjadřuje následovně: „Stejně tak jeho styl přemýšlení mi otevřel spoustu bran do **nevědomí**, pomohl mi analyzovat sny, jeho texty jsou pro mě mystika. Celý Jung mi přijde jako cesta do neznáma, kdy člověk nikdy neví, co z **nevědomí** rezonuje s tím, co říká, a jak mu to změní život. Člověka to hluboce ovlivňuje už jen tím, že to čte, a to u mě dělá málo autorů.“

Helena zmiňuje, že: „Je to můj pomocník v cestě ke zkoumání svého nitra a podvědomí a nevědomí.“

Hned úvodem lze vidět, že pro tři respondenty je Jung důležitý kvůli tomu, že jim pomáhá více chápat jejich nevědomí a že díky jemu se svým nevědomím aktivně pracují. Do té míry podobnou odpověď jsem u žádných dalších respondentů nenalezl. Radhamantys dále například říká: „Snaží se být vědecký a empirický, dělá psychologii, ale zároveň to tahá z toho ezoterismu, je mi blízké, že to není ulítlá ezoterie, ale snaží se to protknout západním stylem poznání.“

Dále se našly také dvě velmi podobné odpovědi ohledně **úlohy vedoucího skupiny a jeho charismatu**. Pejsek odpověděla následovně: „Já zároveň v tu dobu byla v náročném psychickém stavu, kdy jsem se chtěla rozejít s přítelem, měla jsem pocit, že tato osobnost mi může pomoci v rozhodování se dál co se sebou, šla jsem tam (**tam – tím je myšlena první zakladatelova přednáška v Sociálním a kulturním centru Klinika**) s kamarádkou, **Hektor mě absolutně strhnul pro jeho vášně pro Junga**, od druhého setkání a dál to bylo o tom, že jsme četli Jungovu červenou knihu.“

Sofie dále říká: „**Zaujal nás Hektor a začali jsme tam kvůli němu chodit**. Má podle mě schopnost pracovat se skupinou. Uměl Junga skvěle představit a namotivovat lidi k zájmu o něj.“

Zde lze dle odpovědí vidět, že dva respondenty, ženy, k zájmu o Junga namotivoval přístup zakladatele skupiny. Již z toho je ale možné i vidět, že zakladatel má vůdcovské sklony a dal by se charakterizovat rolí alfa (rozdělení těchto rolí lze nalézt v teoretické části). Vzhledem k tomu, že tato odpověď zazněla zrovna od žen, se nabízí otázka, zda tady hraje roli gender.

Další tři podobné odpovědi se týkají **prostoru sdílení a přijímacího společenství**. Meďo říká: „Po chvíli, co jsme se stýkali, se z toho vyvinulo kamarádství.“

Rhadamanthys dále říká: „Dále jsem pevným členem zůstal kvůli tomu, **že jsem tam víceméně poprvé zažil, že mohu sdílet s lidmi, co mě opravdu zajímá**, a líbilo se mi, že probíráme věci, co přesahují běžné každodenní záležitosti.“

Nakonec Sofie zmiňuje: „Dále jsem tam určitě chodila kvůli lidem, které jsem chtěla více poznávat.“

Z těchto tří odpovědí lze vidět, že se respondenti nezačali účastnit aktivit jen pouze kvůli Jungovi, ale že k tomu měli extrovertní motivy, tedy touhu po sociálním kontaktu.

To, že další respondenti se stali stálými členy **kvůli Jungovi**, je vidět z dalších čtyř podobných odpovědí, kdy například Meďo říká: „**To téma, co probírali, mě zajímalo**.“ Jakub dále zmiňuje: „**Číst Jungův text jsem vnímal jako přínosnou seminární práci**.“

Alena říká: „**Byla to rána**, nějak mě to tnulo do živého. Byl to první krok k poznávání se víc do hloubky. **Díky Jungovi studuji psychologii a budu terapeutkou**.“ Rhadamanthys zmiňuje: „Vzhledem k tomu, že jsem sám tuto knihu tentýž rok přečetl **a že jsem se o Junga zajímal, jsem se stal členem**.“

Z těchto dvou posledních skupin podobných odpovědí je vidět, že byť byl Jung hlavním motivem pro respondenty stát se součástí skupiny, nelze přehlížet ani jejich touhu po sociálním kontaktu, který je z odpovědí zřejmý.

Na otázku, zda **spiritualita mohla být motivujícím faktorem** k tomu, aby se respondenti začali o Junga vůbec zajímat, odpovědělo kladně šest respondentů, negativně tedy pouze jeden respondent, žena. Pejsek odpověděla: „Rozhodně ano, dřív jsem znala banální rozlišení, že Freud jde po sexu a Jung se více věnuje spirituální stránce člověka, zajímala mě spirituální stránka psychoterapie, a proto jsem se o něj začala zajímat, takže ano, sama jsem spirituálně založený člověk.“

Meďo odpověděl: „Rozhodně, **spiritualita je pro mě motivující faktor** při studiu psychologie, a byl to tedy jeden z motivů proč jsem oslovil skupinu a začal se intenzivněji o Junga zajímat.“

Jakub odpověděl: „**Zájem o víru a spiritualitu mě k zájmu o Junga vedl**, bylo to pro mě takové hledání.“ Alena pouze řekla, že s tím souhlasí, ale dále se k tomu nevyjadřovala.

Rhadamanthys řekl: „Rozhodně, je mi sympatické, jakým způsobem tu víru hledá, že se snaží překlenout nějaké rozdíly západního křesťanství a východu a různých **gnostických směrů**.“

Sofie říká: „Když se na to dívám zpětně, tak **Jung mi vlastně mou spiritualitu pomohl odkrýt a dal mi pro ni** slova. Když používám hlubší rovinu přemýšlení, tak mluvím jeho slovníkem. Dal mi takovou mapu. Dá se říct, že hledání spirituality mě vedlo k zájmu o Junga.“

Poslední respondent je právě jediný, kdo odpověděl negativně. Helena řekla: „To si nemyslím. Spiritualita je spiritualita a Jung je Jung. Zájem o jeho dílo je u mě spíš psychologického rázu v rámci seberozvoje než samotná spiritualita.“

13.2. Jak je společenství vnímáno samotnými členy?

Z výpovědí respondentů vyplývá, že významnou úlohu sehrává pro členy skupiny **osobnost „vedoucího“**. Pět členů vidí jeho působení pozitivně, přičemž v rámci jeho hodnocení se našly čtyři podobné odpovědi ohledně jeho vedoucí role a dvě podobné odpovědi, v kterých respondenti, v tomto případě respondentky, zdůrazňují jeho charisma. Jakub k jeho vedení říká: „**Přijde mi, že on má talent na pedagogické vedení** a myslím si, že když to vedl, tak to vedl dobře, myslím si, že při takovém čtení je důležité, aby to vedl někdo, kdo umí být vůdčí. Nicméně jak to bylo celé neformální, tak tam nebyly tak striktní pravidla.“ Meďo dále říká: „I když to Hektor vede a je to hlavně organizace z jeho strany, neberu to tak, že by tam byla **hierarchie v tom**, že by se kontrolovalo, co říkat, je tam volnost projevu, ale stále to beru jako Hektorův projekt.“

Helena dále zmiňuje, že: „**Hektor to vedl** a byl to absolutně jeho produkt, **ale byla tam absolutní volnost projevu**.“

A nakonec Sofie dále o zakladatelovi říká: „Hektor je rozhodně vůdčí osobnost, mně jeho vůdčí role nikdy nevadila, co se týče organizace, on vždy byl **organizátor a já bych mohla být svého času brána jako jeho pravá ruka v organizování**.“ Zde lze vidět, že na Sofii by seděla pobočnická role beta, jde vidět, že jde o loajálního člena skupiny, který je schopný si získat důvěru alfy, je někdy přímo jeho pravou rukou.

Ohledně jeho charismatu Alena dále říká, že: „**Hektor se vždy choval** jako chápavá a velmi milá osoba.“ Helena dále zmiňuje, že: „**Hektor má pěkný hlas**, vzhledem k tomu, co studoval, umí pěkně zněle číst, a to se projevilo v aktivitách.“

Zbývají dva členové zmiňují spíše výhrady, přičemž oba se opět vyjadřují především k jeho způsobu vedení. Rhadamanthys říká, že: „Na jednu stranu to působí uvolněně a volnomyšlenkářsky, ale na druhou stranu **to Hektor bere jako svůj projekt a chce to dost táhnout**, nedávno jsme se začali opět více scházet a já přišel s tím, že je důležité pevné místo a pravidelnost, klidně i bez Hektora, ale to on neunesl, přišlo mi, že se lehce urazil.“ Zde lze vidět, že Rhadamanthys není spokojen s rolí alfa vedoucího, dokonce navrhl, ať se lidé schází klidně i bez něj a pokusil se tak touto rolí otřást. Když už ne převratem této role, lze vidět, že Rhadamanthys je sám velmi dominantní osobností, když se pokusil tuto vůdcovskou roli ve skupině zpochybnit. Co se týče rolí ve skupině, dalo by se u tohoto respondenta zvažovat role delta, což je role, která je s rolí alfa v jakési opozici.

Zbýlý respondent Pejsek se vyjádřil takto: „Problém jsem měla s Hektorem, **protože si podle mě na sebe vzal velké sousto v souvislosti s mentorováním této skupiny**, bylo tam spousta mladých lidí a myslím si, že **Hektor není efektivní v rámci vedení těchto mladých lidí**, časem mi vadilo, že ty věci vztahoval na sebe, **celý projekt byl o vyčištění jeho problémů, především s ženami**, trochu mi to pak překáželo ve výkladu Junga, celá terapeutická hodnota té věci šla pryč když to vztahoval hodně na sebe, řekla bych, že vůdce ztratil váhu protože nebyl schopen mít kvality vůdce – neměl schopnost stoupnout si o krok dál a vnímat to objektivně, **bral věci moc subjektivně**, chtěl až moc udávat tón, ale správný vůdce vyslechne tón lidí ve skupině.“ I zde u této respondentky je náznak role delta.

Do tohoto okamžiku to bylo **o roli vedoucího**, další tři podobné odpovědi se opět týkají **prostoru sdílení a přijímacího společenství**. Pejsek říká: „Ve skupině jsem se **cítila komfortně**.“

Meďo říká: „Přijde mi to příjemné, má to určitý vývoj, **je to tam pro mě parta lidí, kterým mohu věřit**.“ Alena dále říká: „Začátek docházení na čtení byl dost na houpačce, **jednou jsem byla úplně v extázi**.“

Sofie dále zmiňuje: „**Z velké části jsem chodila i kvůli lidem**, což by někteří členové neslyšeli rádi, protože to má přeci být hlavně o té knize (smích).“

Za zmínku vzhledem k teoretické části jistě stojí i názor Jakuba, v kterém zmiňuje archetypy: „Díky těm aktivitám jsem si uvědomil, že problémy, které mám, mají nějaký odraz a že se to neděje jen mě, že je to kolektivní věc, která může mít archetypální formu.“

Tou archetypální formou myslím to, že jsem procházel různými stadii či obdobím, které jsou v dějinách literatury popsány, jsou to nějaké opakující se archetypy.“

Dále se z dvou podobných odpovědí ukazuje, jak je pro respondenty k pravidelnosti setkávání důležité **pevné místo**. Online rovina zde tedy nejspíše nehraje velkou roli. K tomuto by nám měla co říct Maslowova pyramida potřeb, která je probírána v teoretické části. Rhadamanthys říká: „Když se zakladatel **Hektor odstěhoval po dvou letech stále skupinové aktivity v roce 2018, tak to přestalo být pravidelné**, a to vnímám jako okamžik zlomu, protože v ten okamžik, jak tam nebyla stabilita, jsme se nescházeli tolik pravidelně.“

Sofie k tomuto zmiňuje: „Začalo to rokem 2016, to jsme chodili dlouhou dobu k Hektorovi domů v Tróje. **Když jsme o toto místo v roce 2018 přišli, tak to začalo být nepravidelné**, na tomto se to trochu rozpadlo.“ Helena k tomuto nakonec říká: „Byla jsem na prvním setkání v klinice. Pak jsem nechodila vůbec. Pak jsem přišla cca po roce v roce 2017, poté jsem začala chodit více, **cca 2x do toho okamžiku, než se přestalo chodit více pravidelně vlivem ztráty pevného místa k setkávání**.“

Během výzkumu jsem se dále respondentů ptal, zdali by se skupina dala nazvat jako duchovní. Dva respondenti odpověděli kladně. Souhlasí s tím, že by se skupina, alespoň v určitém období (viz následující komentář) dala označit jako duchovní. Pejssek říká: „Když jsem tam hodně chodila, tak hodně lidí říkalo, že je to vyloženě kult, asi s tím souhlasím, **ze začátku to bylo více spirituální**, později se tam pil alkohol, a to byl právě ten okamžik, kdy už jsem toto společenství přestala vnímat jako spirituální.

Alena k tomuto dodává: „Ano. Byla to potrava pro duši. Samotné **čtení rozhodně bylo duchovním prožitkem**.“

Všichni tři další respondenti mají k takovému názvu stejnou námitku, a sice, že mají problém takový název přijmout kvůli tomu, že mají dojem, že v této skupině je zřetelná snaha o to pojmout takové věci více racionálně. Meďo říká: „Mám zkušenosti i s jinými skupinami, které jsou víc zaměřené na ducha, tady se zaměřujeme více na nevědomí a více na psychologické otázky, **tahle skupina je pro mě trochu víc exaktní než běžné ezoterické skupiny**.“

Jakub k tomuto zmiňuje: „Nenazval bych to duchovní skupinou z toho důvodu, že **práce s Jungovým textem byla více odborná a byl tam více akademický přístup**, takže dle mě nejde o duchovní skupinu přímo, kdyby byla duchovní, tak by tam byly nějaké rituály, a to tam nebylo, nebylo tam žádné kultovní ulítávání.“ Rhadamanthys k tomuto říká: „Co se

týče této skupiny, **přijde mi, že tam jsou lidé spíš intelektuálně zaměřeni, ale mají nějaké duchovní impulzy.**“

U zbylých dvou respondentů je vidět podobný důvod, proč s tímto názvem nesouhlasí přímo, a to je jakási troufalost nazývat sám sebe duchovním. Sofie říká: „Nevím, zdali duchovní. Tam bylo úplně vše. Někdy to bylo více intelektuální, někdy tam byly více duchovní a tvořivé činnosti, **ale nazvat to duchovní mi přijde jednak omezující a jednak asi troufalé.** Byl tam velký rozsah.“

Helena k tomu říká: „Označila bych to za skupinu lidí, kteří se zajímají o duchovno, ale jako duchovní skupinu úplně asi ne. **Všechno to jsou hledající lidi, něco ve svém životě hledají.**“

13.3. Jakou roli sehrává spiritualita v životě zkoumaných osob?

Dva respondenti, v tomto případě obě ženy, tedy respondentky, se přímo hlásí ke křesťanství. Sofie říká: „Ano, jsem křesťanka, katolík, připravuji se momentálně na biřmování. Znamená to pro mě úplně vše ve smyslu, že všechno, co teď žiju, je touhle skutečností a snad i Bohem protkáno. Teď to žiji tak, že Kristus je pro mě ohromná síla a opora, svátost přijímání je mi opravdový chléb na cestu, zažívám teď různé věci, kdy si sama nemohu dát oporu, ale díky Bohu to jde.“

Helena říká: „Ano, považuji se za věřící. Jsem křtěná. Pravoslaví. Do kostela nechodím, nepovažuji to za nutné, ale jsem věřící. **Jsem křesťankou.**“

Další tři respondenti o sobě říkají, že se za věřící považují, ale staví se do opozice ke křesťanství, institucím či obecně k dogmatu. Pejsek říká: „Nejsem si jistá slovem věřící, **zavání mi to křesťanstvím,** nejsem ale ateista, v něco věřím, ale není to to tradiční náboženství jako křesťanství.“ Medo říká: „Pro mě víra znamená přímý vztah s duchovním světem a s tím, co je nad námi, s esencí, z které pocházíme a která je živá a s kterou máme, či spíše můžeme mít kontakt, pro silné dogmatické křesťany nejsem věřící, **jsem trochu až zaujatý proti křesťanství a dogmatickému pohledu víry.**“

Jakub dále píše: „Vnímám to tak, že mám trochu problém s církevními institucemi, ta dogmaticčnost je pro mě problematičtější, přijde mi, že když víra stojí na lidech, tak ta víra většinou padá.“

Ve zbylých dvou odpovědích na tuto otázku lze vidět jak inspirace Jungem, tak sklony k současné alternativní spiritualitě. Alena říká: „Považuji se za věřící/praktikující. Aktivně **se zajímám o hermetismus,** ve kterém se všechny náboženství pojí. Je to životní směr.“

Rhadamanthysova inspirace Jungem je vidět následovně: „Ztotožňuji se v tomto s tím, **jak Jung říká, že nevěří, ale ví.** Snažím se tuto sféru spíše poznat, považuji se za věřícího, ale snažím se to i chápat. Snažím se rozum a srdce propojovat.“

Dále jsem se ptal, zdali respondenti pochází z věřící rodiny, Alena a Rhadamanthys uvedli, že z věřící rodiny nepochází, a tak žádný vliv rodičů v tomto směru nenastal. Zbytek respondentů vyrůstal v křesťanském prostředí, kde dvě respondentky, jak již víme z předchozí otázky, u křesťanství zůstaly, a respondenti zbylí se od křesťanství odvrátili. Pojdme se nyní podívat na dvě odpovědi respondentek, které u křesťanství zůstaly, a na odpovědi zbylé. U respondentek, které u křesťanství zůstaly, se samozřejmě objevují veskrze pozitivní odpovědi. Sofie říká: „Pocházím a **myslím, že mě vliv rodičů ovlivnil velice. Otec byl pro mě vždy jako polobůh, dal mi kompas v té víře,** chvíli jsem se vůči tomu dost vymezila, v jistém období jsem cítila tendenci se tomu vzepřít skrze navštěvování jógové školy, ale nakonec pro mě moje obrácení bylo takovým skutečným návratem domů.“

Helena k tomuto zmiňuje: „Pokřtili mě rodiče. Půlka mé rodiny je věřící, takže mě to určitě ovlivnilo. Předali mi to. Můj vztah se k tomu vyvinul jinak než u rodičů, u babičky to byla spíš standardní víra, taková užitková, já to mám odlišné, **nepovažuji víru za sociální věc, nepotřebuji kostel, je to výhradně moje osobní nesdělitelná zkušenost.**“

Tři zbylí respondenti, kteří v křesťanství vyrostli, ale odklonili se od něj, odpovídají podobným způsobem, kde vyžadují snahu o alternativní chápání. Jakub říká: „Vedli mě k tomu, abych byl katolík, chodil jsem s nimi do kostela, ale vidím to jinak. **Snažím se najít cestu ke křesťanství jiným než tím tradičním dogmatickým pohledem, více tím, co učil Jung.**“

Meďo dále říká: „Dětství, které bylo vlivem křesťanské výchovy stále duchovní, mě ochránilo od negativních vlivů, na **druhé straně jsem musel dlouho procházet procesem, abych se očistil, protože křesťanství mi pokřivilo společenské postoje a dalo mi to předsudky, že člověk, který není křesťan, není duchovní,** a ty můžeš být buď s nimi, s těmi vyvolenými, nebo proti nim.“

A náš poslední respondent Pejsek říká: „Vyrostla jsem v rodině, kde máma vyrostla jako křesťanka, táta v rodině svědků Jehovových, když se dali dohromady, **tak se spolu od této víry odvrátili a byli těžce proti tomu, abychom vyrůstali v něčem podobném, takže mě výchova určitě ovlivnila – rodiče mě od víry spíše odrazovali, a já to nejen proto vidím celkem alternativně.**“

13.4. Jakým způsobem ovlivňuje Jungovo dílo prožívání a chování členů společenství? V čem spatřují přínos aktivit společenství pro jejich život?

Ovlivnění Jungovým dílem je patrné u tří respondentů, kteří na otázku, zda při setkávání prožívali nějaké spirituální zážitky, svoje prožitky popisovali **pomocí Jungových pojmů**. Alena k této otázce říká: „Ano. Setkávání provázely silné **synchronicity**.“ Rhadamanthys říká: „To, co jsme prožívali, bych viděl tak, že člověk spíš objeví **své stíny**.“ Sofie u tohoto zmiňuje: „Začala jsem si kvůli setkávání hrát s **archetypy**, skrze sny asi nejvíce, zkoušela jsem dialogickou metodou odkrývat v sobě **persony**. Začala jsem si ve snech všimnout věcí, které jsou již hlubší než jen moje, tedy **kolektivní**. Obecně jsem začala na sny pohlížet hlubším způsobem.“

Další respondentka na otázku, zda při setkávání zažila nějaký spirituální prožitek, odpověděla kladně, ale v její odpovědi není možné najít podobnosti s ostatními v tom smyslu, že by tento prožitek popisovala pomocí Jungových pojmů. Helena říká: „Když jsem četla ale Junga, tak mě to ale hodilo do zvláštních stavů. Takové arising and passing away. Probuzení lehkosti. Člověk pak vnímá sebe a okolí trochu jinak.“ Jediný respondent, Jakub, odpovídá, že při setkání žádný spirituální zážitek neprožil, a to přesně jeho slovy: „Nic konkrétního.“

U dalších dvou respondentů se objevují podobná témata v tom, že to, co pro ně bylo hlavním spirituálním na setkávání, byly **vztahy s druhými**. Pejsek říká: „Spoustu, mám silnou intuici a **mám ráda vztahy, takže hlavně při napojení s lidmi**.“ Meďo říká: „Ano, ale nemůžu říct, že by něco přišlo zvenku z té skupiny, především **v tom prostředí se cítím příjemně a důvěřuji lidem, co jsou její součástí**. Je to prostředí, v kterém zažívám různé vnitřní prožitky, ale nějaké nadpřirozeno úplně ně.“

Poslední respondent Jakub k tomuto nic konkrétního nezmínil.

Na otázku, zdali někdy zkoušeli nějakou Jungovu metodu k navození spirituálního prožitku, se objevily tři podobné odpovědi týkající se aktivní imaginace. Pejsek říká: „Jungovy metody jsme zkoušeli, **například aktivní imaginaci**, ale jako důležité vidím to, že jsme to dříve již dělali, aniž bychom si uvědomovali, o co jde.“

Jakub říká: „Jeden večer jsme to zkoušeli, **aktivně jsme imagovali**, spíš to byla taková sranda.“ Rhadamanthys říká: „Mě toto čtení inspirovalo k tomu sám dělat snové skupiny a tam jsem zkoušel různé aktivity s šamanským bubnem a různé věci, co se blíží **aktivní imaginaci**.“

Další odpověď se již netýká aktivní imaginace, ale stále jednoho z Jungových pojmů. Med'o říká: „Bylo to spíš o čtení Junga a snažit se pochopit, jak on vidí **nevědomí** atd.“

Další tři respondenti odpovídali, že nic takového ve skupině nezkoušeli. Zajímavou odpovědí vzhledem k tématu je odpověď od Aleny, která je názorem lehce v opozici s tím, že aktivní imaginace slouží jako prostředek jednotlivcům. Říká: „Tahle otázka mi moc neseď, Jung nevytvořil skupinová cvičení pro „vyvolání“ spirituálních zážitků. Všechny jeho nástroje jsou na jedné straně určené terapeutům, nebo na straně druhé straně slouží pro jednotlivce (aktivní imaginace).“

Další dvě nesouhlasné odpovědi zní následovně, Helena říká: „Ne, to ne. Spíš různé umělecké tvoření, malování a podobně.“ Sofie říká: „Četli jsme knihu, někomu se takové věci dít mohly, ale spíše jsme si o tom, když už povídali, ale většinou jen potud, kde to pro nás ještě nějak přímo souviselo s textem. Tato skupina se nikdy nesnažila stát terapeutickou.“

U další otázky k této výzkumné otázce, kdy jde o úplný závěr rozhovorů a kdy otázka zní – Jak obecně Jung ovlivňuje jejich spiritualitu? – se tři jedinci vyjadřují ke křesťanství i k tomu, jak jim Jung ovlivňuje pohled na toto náboženství. Sofie říká: „Jung ve mně něčím **křesťanství** opět zakotvil. Díky němu mám takové hodně otevřené pojetí, někdo by možná řekl heretické. (smích) Ale nepřijde mi, že jsem s tím v **křesťanství** v rozporu, naopak myslím, že hlubinná psychologie a **moderní křesťanská teologie** si mají hodně co říct.“ Rhadamanthys říká: „Shrnul bych to tak, že mě naučil mít důvěru v tom, že mohu čerpat ze sebe. V tomhle podle mě napravuje **křesťanství**, u kterého trochu vnímám, že říká, že to v sobě hledat nemáme, viz prvotní hřích atp. Přijde mi dále, že **křesťanství** uzavírá negativní projevy Boha, Jung se ale snaží protiklady sjednocovat, a to mi je blízké. U **křesťanství** mi přijde, že v jeden okamžik přestala být snaha věci chápat, jen se přijmulo nějaké dogma, kde pak vzniká to potlačení. Jung se snaží věci

pochopit, a ne zavrhnout.“ Alena říká: „Byl na počátku, a tak ho také беру. Očistil mi například **křesťanství**, které je pro mě důležité, díky němu jsem se k němu vrátila, i přestože jsem ho nejprve špatně interpretovala.“

Další respondentka Helena také zmiňuje křesťanství, ale na rozdíl od ostatních Jung u ní pohled na křesťanství nijak nemění. Říká: „Nejsem ortodoxní **křesťan**, tak to nevnímám tak, že by Jungovo učení bylo s **křesťanstvím** v rozporu. Jung mou víru výrazně neovlivnil.“

V dalších dvou odpovědích se v souvislosti s touto otázkou objevují hlavně Jungovy specifické pojmy. Pejsek říká: „Baví mě jeho **archetypy**, protože mě zajímá psychoterapie. Zkrátka hlavní důvod, proč mám Junga ráda, je ten, že mám pocit, že v životě potkáváme všichni osoby, které můžeme vnímat **archetypálně**, a to, co Jung dělá v té knize, to stejné můžeme dělat my a zlepšit tak jednání s lidmi v praxi.“

Meďo říká: „Já osobně Junga vnímám jako zdroj, který mě učí, jak pracovat se svým **nevědomím a stínem**, to je pro mě u jeho práce nejvíce výrazné, málo jiných autorů se zaobírá **stínem** tak jako Jung. Jung je pro mě hodně na zemi a praktický v tom směru, že se díky němu mohu vyrovnat s negativy své osobnosti a mohu se díky jeho vlivu psychologicky rozvíjet.“

Někteří respondenti sdílejí náhled Junga na spiritualitu, přičemž jim pomáhá rozumět tomu, co je zdravé a nezdravé náboženství. Tuto poslední odpověď ve výzkumu, která je, troufám si říci, odpovědí plnou bohatých pojmů vzhledem k tématu, nabídl Jakub: „U této otázky bych rád zmínil seminář, který vedl pan Halík (**Psychologie náboženství C. G. Junga**). Jak jsme probírali otázky náboženství, zaujaly mě některé aspekty toho, jak vrstevnatá je víra, že **křesťanství** bralo rituály od jiných náboženství. Jung mě ovlivnil v tom, že východní vlivy a náboženství se snažil vnímat v evropském konceptu. Dle mě se Jung snažil vysvětlit východní náboženství našemu jazyku, a navíc se snažil naši víru vlivem východu **očistit**. Jemu šlo o to, aby poukázal na to, že i když se lidé snažili povrchově odcizit od **spirituality**, tak i tak jsou pořád toho součástí, například skrze sny a různé **psychospirituální stavy**. To, jak on ukazoval lidem, že se od toho nelze zcela vymanit a není to ani zdravé, se mi na něm líbí nejvíce.“

14. Rozbor výzkumných otázek: Souhrn

1. Jaká je, či byla motivace respondentů k účasti na aktivitách tohoto společenství?

Z výzkumného šetření vyplývá, že důležitým motivem pro účast byla spiritualita, kdy ze sedmi respondentů pouze jediná Helena odpověděla, že spiritualita pro ni nebyla motivujícím faktorem pro účast na společenství.

Dále se ze čtyř podobných odpovědí ukazuje, že již samotný Jung byl dostačujícím motivem pro účast.

Jedním ze způsobů, jak Jung respondenty motivoval k účasti na aktivitách je možné dále vyčíst z tří podobných odpovědí, kdy respondenti dávají svou motivaci do souvislosti s tím, že jim účast pomáhá objevovat své nevědomí.

Další tři podobné odpovědi se týkají prostoru sdílení a přijímacího společenství. Pro respondenty bylo důležité, že mají s kým sdílet své niterné prožitky. Meďo k tomuto říká, že po chvíli, co se stýkali, se z toho vyvinulo kamarádství.

Dále se našly dvě podobné odpovědi ohledně úlohy vedoucího skupiny a jeho charismatu, v kterých dva respondenti vyzdvihují jeho vlastnosti v rámci vedení skupiny. V tomto případě jde o respondenty, které mluví o tom, jak vedoucí upoutal jejich pozornost a přiměl je k aktivitám.

Hlavní motivace k účasti na aktivitách by se tedy dala rozdělit na psychologickou, což je možné zpozorovat z podobných odpovědí týkajících se zájmu o spiritualitu, zájmu o Junga a sebepoznání a na sociální, což je možné zpozorovat z podobných odpovědí týkajících se členů skupiny (zejména vedoucího) a z odpovědí, v kterých respondenti zmiňují, že pro ně bylo důležité mít možnost sdílet své niterné prožívání s podobně smýšlejícími lidmi. Odpovědi na tuto otázku naznačují, že jde o duchovní společenství, které je však otevřené i účastníkům, pro které není spiritualita jedinou zásadní motivací k účasti.

2. Jak je společenství vnímáno samotnými členy?

Při zkoumání toho, jak je společenství vnímáno samotnými členy, se našly opět podobné odpovědi ohledně úlohy vedoucího. Pět členů vidí jeho působení pozitivně, přičemž při jejich hodnocení se našly čtyři podobné odpovědi ohledně jeho způsobu vedení, v kterých zdůrazňují, že i když vedl, byla tam volnost. V rámci popisování jeho úlohy vedení je důležitý názor Sofie, když říká, že vedoucí je sice vůdčí osobnost, ale jí

samotné tato jeho role nevádí a vidí se přímo jako jeho pravá ruka. Z toho, jak sama sebe popisuje, ji lze v rámci probíraných rolí ve skupině v teoretické části, přiřadit roli beta. U těchto pěti členů se dále našly dvě podobné odpovědi, v kterých respondenti, v tomto případě obě respondentky, zdůrazňují charisma vedoucího. Jedna říká, že má příjemný hlas a druhá vedoucího vnímá jako milou osobu.

Zbylí dva respondenti, Pejsek a Rhadamanthys se při hodnocení vedoucího zaměřují spíše na negativa a při tomto hodnocení se také zaměřují především na jeho roli vůdce. Rhadamanthysovi přijde, že volnost ve skupině je pouze zdánlivá, protože to celé bere zakladatel jako svůj projekt. Pokusil se s jeho rolí otrást, když navrhl, že důležité je pravidelné setkávání i bez něj. To vedoucí špatně nesl. Respondentka Pejsek si myslí, že celý projekt byl o vyčištění jeho problémů, především s ženami a také jí vadí, že chtěl neustále udávat tón a málo naslouchal úhlu pohledu druhých. V rámci probíraných rolí ve skupině v teoretické části jde oběma respondentům přiřadit role delta, protože ta se vyznačuje tím, že se s vedoucí rolí alfa dostává do opozice. To, že zakladatelovi lze přiřadit role alfa je zjevné z toho, že v rámci celkového hodnocení se šest respondentů zaměřuje na jeho snahu skupinu vést.

Další tři podobné odpovědi se opět týkají prostoru sdílení a přijímacího společenství. Respondenti zdůrazňují, že se ve skupině cítili komfortně a navázali důvěru s ostatními členy skupiny.

Z dalších dvou podobných odpovědí se ukazuje, že je pro respondenty důležité pevné místo k setkávání. Toto téma rozvedli kvůli tomu, že aktivita ve skupině se vlivem ztráty pevného místa před časem lehce utlumila.

V rozhovorech padla z mé strany otázka, zda respondenti považují skupinu za duchovní. Dva respondenti s označením souhlasí. Další tři respondenti s takovým názvem nesouhlasí, protože si myslí, že je ve skupině snaha takové věci pojmout spíše racionálně. Jakub si například myslí, že práce s Jungovým textem byla více odborná a byl tam více akademický přístup. Zbylé dvě respondentky s tímto označením nesouhlasí, Sofie takové označení považuje za troufalé a Helena s takovým označením nesouhlasí, protože jí lidé se zájmem o duchovno přijdou spíše jako hledající. V obou případech je vidět opatrnost, či dokonce bázlivost ohledně toho nazývat se duchovním.

Z odpovědí respondentů tedy vychází, že členové skupiny vnímají dané společenství jako neformální uskupení, které je úzce spjato s osobností zakladatele a že společenství není členy vnímáno jako duchovní skupina, ale spíše jako společenství, které je otevřené rozumové reflexi i prožívání spirituality.

3. Jakou roli sehrává spiritualita v životě zkoumaných osob?

V rámci šetření toho, jakou sehrává spiritualita v životě respondentů roli, jsem se respondentů ptal, zdali se považují za věřící a co to pro ně znamená. Dva respondenti, Sofie a Helena se hlásí přímo ke křesťanství. Další tři respondenti, Pejsek, Meďo a Jakub říkají, že věří, ale staví se negativně vůči institucím. Rozvoj individuální alternativní spirituality vnímají nicméně pozitivně. U dvou zbylých respondentů je možné vidět, jak přímo jsou spojeni se současnou alternativní spiritualitou skrze specifické výrazy, které při odpovědi použili. Rhadamanthys mluví o gnosticizmu, když říká, že se to snaží vidět podobně jako Jung, který nevěří, ale zkrátka ví a Alena mluví o hermetismu.

Dále jsem se ptal, zdali respondenti pochází z věřící rodiny a zdali si myslí, že je mohl vliv rodičů ve víře ovlivnit. Dva respondenti uvedli, že z věřící rodiny nepochází, a tak si nemyslí, že nějaké ovlivnění nastalo. Všichni zbylí respondenti pochází z křesťanských rodin. Dva již zmínění respondenti, Sofie a Helena u křesťanství zůstalo a zbylí tři respondenti, Pejsek, Meďo a Jakub se od křesťanství odvrátili. Jde o stejnou skupinu respondentů, kteří se v předchozí otázce hlásí k alternativní spiritualitě, ale negativně vůči institucím.

Z šetření vyplývá, že to, jak respondenti prožívají spiritualitu by se dalo rozdělit do dvou kategorií a že u několika respondentů je toto prožívání provázáno s křesťanstvím. V jedné kategorii se dva respondenti hlásí přímo ke křesťanství, v druhé se zbylí respondenti hlásí k současné alternativní spiritualitě, přičemž do této druhé kategorie spadají tři respondenti, kteří se od křesťanství odvrátili.

4. Jakým způsobem ovlivňuje Jungovo dílo prožívání a chování členů společenství? V čem spatřují přínos aktivit společenství pro jejich život?

Z výzkumného šetření vyplývá, že několik respondentů uchopuje svoje prožívání skrze jungiánské pojmy. V takových třech podobných odpovědích mluví Rhadamanthys o objevování svého stínu, Sofie o tom, že si začala všímat různých archetypů a Alena říká, že setkávání provázely synchronicity.

Další takové ovlivnění jejich prožívání je patrné ze tří podobných odpovědí, kdy respondenti zmiňují, že ve skupině zkoušeli Jungovu aktivní imaginaci, aby si přivodili spirituální prožitek.

V čem respondenti spatřují přínos pro jejich život je patrné ze tří podobných odpovědích, v kterých zdůrazňují to, že jim Jung specifickým způsobem ovlivňuje, ve

dvou případech přímo napravuje pohled na křesťanství. Rhadamanthys k tomu říká, že ho Jung narozdíl od křesťanství naučil čerpat ze sebe. Alena k tomuto říká, že jí Jung křesťanství přímo očistil.

Další podobné odpovědi ohledně přínosu pro jejich život nám nabízí Pejsek a Meďo. Ti říkají, že spatřují jako přínos aktivit již pouhé setkávání s druhými.

Někteří respondenti spatřují přínos v tom, že jim Jung pomáhá porozumět tomu, co je zdravé a nezdravé náboženství. Pro Jakuba je důležité, že dle něj se Jung snažil vysvětlit východní náboženství našemu jazyku, a navíc se snažil naši víru vlivem východu očistit.

Z odpovědí vyplývá, že Jungovo dílo ovlivňuje prožívání a chování respondentů především tak, že několik respondentů uchopuje svoje prožívání skrze jungiánské pojmy. Dále se našly tři podobné odpovědi ohledně toho, že respondenti zkusili Jungovu aktivní imaginaci za účelem si přivodit spirituální prožitek.

Z podobných odpovědí je vidět, že respondenti spatřují přínos pro jejich život především v tom, že jim Jung specifickým způsobem ovlivňuje, ve dvou případech přímo napravuje pohled na křesťanství. Přínos spatřují také již v pouhém setkávání s druhými a některým respondentům pomáhá Jung porozumět tomu, co je zdravé a nezdravé náboženství.

15. Diskuze

V této části se pokusím propojit zjištění z mého výzkumu s teoretickou částí. Budu postupovat kapitolu po kapitole.

1. Mladá dospělost

V teoretické části se u mladé dospělosti věnuji především pohledu Eriksona na toto vývojové období. Dle Eriksona (1997) je v tomto období klíčovým konfliktem identita/zmatení rolí a intimita/izolace.

Ve stadiu identity/zmatení rolí je pro člověka zásadní, aby si ukotvil pevné pojetí svého já. Zdá se, že ve světle tohoto výzkumu je vidět, že být součástí této skupiny je pro respondenty důležité z důvodu sebepoznání, především pokud jde o rozvíjení spirituality. To je zřetelné z toho, že šest respondentů uvedlo jako motivaci k účasti ve skupině spiritualitu. Že Jungova spiritualita je pro respondenty důležitá z hlediska sebepoznání je vidět například z několika odpovědí ohledně toho, že jim Jung pomáhá více pochopit své nevědomí, či z několika podobných odpovědí ohledně tendence popisovat své spirituální prožitky za pomoci Jungových specifických pojmů. Z šetření vyplývá, že v rámci rozvíjení spirituality je pro respondenty také důležitý vztah ke křesťanství, když se někteří k této víře přímo hlásí a když některým Jungovo dílo pomáhá ujasnit si svůj vztah ke křesťanství. Je zde tedy možné najít jakousi korelaci s Eriksonovým stadiem identity, protože ono sebepoznání zamezuje případné krizi, nazývané zmatení rolí, která by mohla nastat v případě, že jedinec nezvládá toto stadium správně zpracovat. Je ale potřeba brát v úvahu, že zde je zaměření především na poznání své spirituality. V rámci toho jak se stadium identity/zmatení rolí dotýká respondentů je také důležité vyjádřit se k roli vedoucího ve skupině, a to z toho důvodu, že členové v rámci poznávání své identity zvažovali, zdali se chtějí nechat vést, jakou míru svobody potřebují a do jaké míry se mohou vůči vedoucímu vymezovat. To je možné vidět z toho, že ve většině případu se při hodnocení zakladatele zaměřovali právě na jeho vedoucí roli. Z pozorování respondentů je vidět, že je zde snaha si ujasnit svou roli ve skupině.

U stadia intimity/izolace je stěžejní, aby člověk dospěl do stavu, kdy je schopen žít opravdový citový vztah s druhým člověkem. V případě, že tímto stadiem člověk v pořádku neprojde, hrozí izolace. Z výpovědi několika účastníků skupiny vyplývá, že mimo zájem o Junga a spiritualitu je zde motivem také navázání důvěrných vztahů s druhými. Co se týče partnerských vztahů, v rámci pozorování jsem zaznamenal, že zhruba polovina respondentů má dlouhodobé partnerské vztahy. Pro šetření je důležité zmínit, že dva

z mých respondentů společně zkoušeli, nakonec neúspěšně, rozvinout dlouhodobý partnerský vztah. V rámci anonymizace ale nebudu uvádět jejich přezdívky.

2. Motivace (Maslowova pyramida potřeb)

V kapitole věnované motivaci jsem nastínil základní rozdělení potřeb dle Maslowovy pyramidy. Když využijeme Maslowovu pyramidu potřeb, ukazuje se, že účast na aktivitách společenství respondentům sytí zejména **potřeby sounáležitosti a lásky**, což vychází z několika podobných odpovědí ohledně prostoru sdílení a přijímacího společenství, **potřeby uznání a sebeúcty**, což vychází z několika podobných odpovědí, v kterých je vidět silný důraz na rozumovou reflexi ve skupině a **potřeby seberealizace**, což vychází především z několika podobných odpovědí ohledně toho, že jim Jung pomáhá objevovat své nevědomí a z podobných odpovědí, kdy důležitým motivem pro účast byla spiritualita. Potřeba seberealizace je dále vidět z podobných odpovědí, v kterých respondenti své spirituální prožitky popisovali pomocí Jungových pojmů a dále z několika podobných odpovědí, v kterých je vidět jejich potřeba si v rámci seberealizace upřesnit pomocí Jungovo učení pohled na křesťanství.

3. Motivace k tomu být součástí náboženské skupiny a role ve skupině

Výzkum ukázal, že pro většinu respondentů je dané společenství duchovním uskupením a že k účasti na aktivitách jsou motivováni vztahy. Jak jsem zmiňoval v teoretické části, Říčan (2002) vidí jako jeden z hlavních motivů k tomu být součástí takové skupiny sdílení osobních témat a niterných prožitků. Říčan mluví o niterných prožitcích především v souvislosti se spiritualitou. Z několika podobných odpovědí je patrné, že respondenti takové niterné prožitky ve společenství zažívali. Jde především o podobné odpovědi, v kterých uchopují svoje niterné prožívání skrze jungiánské pojmy. Říčan dále zmiňuje, že spiritualita je v dnešní době často chápána jako niterný prožitek a náboženství spíše jako něco, co tento přímý prožitek narušuje. V rámci šetření této skupiny se takový pohled potvrdil u tří respondentů, kteří v podobných odpovědích vyjadřují negativní postoj k náboženským institucím, ale rozvoj současné alternativní spirituality vnímají pozitivně. Dále jsou ve skupině další dva respondenti, kteří se také hlásí k současné alternativní spiritualitě a zbylí respondenti jsou křesťané. Právě kvůli vyskytující se převaze respondentů, kteří upřednostňují alternativní spiritualitu, nelze označit skupinu jako náboženskou, ale spíše jako společenství, které je otevřené spiritualitě.

Co se týče rolí ve skupině, vyskytuje se zde jistě role alfa, kterou by se dal označit zakladatel. To je patrné z toho, že když členové zakladatele hodnotí, soustředí se při tom především na jeho vůdčí roli a zvažují, zdali je v pořádku se nechat vést. Z pěti respondentů, kteří vidí jeho působení pozitivně, je zde respondent, který by se dal jistě nazvat rolí beta. Jde o Sofii, o věrnou členku skupiny, která je schopná si získat důvěru alfy, ona sama sebe nazývá jeho pravou rukou, a to především při organizování. Zbylí čtyři respondenti z této kategorie, Medo, Alena, Helena a Jakub by se dali označit rolí gama, což je role řadového člena, který se nechává vést a cítí se u toho komfortně, ale u této role není přítomná taková důvěra vůči vedoucímu jako u role beta. Dva zbylí respondenti se dají, jak je vidět v rozboru, označit rolí delta. Role delta se vyznačuje tím, že je s rolí alfa v opozici. Lidé v této roli často roli alfa kritizují a pokoušejí se alfa roli otrávit, někdy ji dokonce převzít. Takový vzor chování se objevil u respondenta Rhadamanthyse, kterému vadilo, že zakladatel to bere jako svůj projekt, který chce dost táhnout. Po čase ve skupině navrhl, že důležité je především pravidelnost setkávání, klidně i bez zakladatele. To zakladatel špatně nesl. Druhý respondent, u kterého se objevilo chování typické pro roli delta, je respondentka Pejsek. Ta přišla s kritikou, že chce zakladatel až příliš udávat tón, že nenaslouchá úhlu pohledu druhých a že při vedení projektu se soustředí především na vyčištění jeho vlastních problémů s ženami.

4. Nové formy religiozity

Výzkumné šetření ukazuje, že jde o otevřené společenství, které má nejbližší k současné alternativní spiritualitě a zároveň se hlásí k evropské kulturní tradici.

Závěr

Když jsem poprvé přišel za panem Motlem s návrhem na tuto práci, byl jsem plný očekávání, co se z rozhovorů s respondenty dozvím. Vzhledem ke zvolené metodě výzkumu a tomu, jak jsem výzkum vedl, mi šlo především o porozumění jejich žité zkušenosti, čehož jsem se pokusil dosáhnout tak, že jsem se snažil pečlivě naslouchat, co mi respondenti při rozhovorech říkají. Poté jsem zkusil popsat, jak účast ve společenství probíhá, jak Junga vnímají, co pro ně prožívání spirituality ve skupině znamená a proč ho asi mohou vyhledávat zrovna ve věku mladé dospělosti. Zkrátka jsem se snažil pochopit, co jim obecně setkávání ve skupině přináší.

Jedním z důvodů, proč jsem si téma vybral, bylo to, že jsem očekával, že sám zjistím, čím mě Jung přitahuje. Uvědomil jsem si, že mě přitahuje především kvůli tomu, že mi pomáhá objasnit některé otázky ohledně křesťanské víry a také prožít individuální spirituální prožitek, což jsou ostatně také jedny z několika motivací k zájmu o Junga, které se objevily i u mých respondentů. Rád bych věděl, co obecně vede mladé dospělé k četbě Junga, nicméně vzhledem k tomu, že tento výzkum je zaměřen na konkrétní skupinu mladých dospělých, takové otázky přesahují rámec tohoto výzkumu.

Závěrem musím zmínit, že se ve skupině objevilo několik jevů, které mě během zkoumání překvapily. Prvním je silný důraz na racionalitu, takto silný důraz na racionalitu jsem u společenství tohoto typu neočekával. To lze vypozařovat z několika podobných odpovědí, v nichž se respondenti nedokážou ztotožnit s tím, že by se skupina dala nazvat jako duchovní, a to z toho důvodu, že je v této skupině kladen větší důraz na rozum a na racionální pojetí takových věcí. Ve skupině jsem rovněž očekával větší důraz na ezoterické směry, domníval jsem se, že se ve skupině bude objevovat více ezoterických aktivit. Naopak jsem se ale setkal s přístupem, v kterém při snaze pochopit poselství tohoto vlivného autora skrze čtení jeho důležitého díla – Červené knihy byl vkládán silný důraz na rozum. Jeden z respondentů dokonce poznamenal, „aby se nikam neulétávalo“.

Závěrem mohu říct, že jsem velmi vděčný, že jsem mohl do tohoto procesu alespoň krátce nahlédnout a být chvíli jeho součástí.

Seznam použité literatury

- 1) ANDROIDMARSEXPRESS, 2020. Maslow's Hierarchy of Needs. In: *Commons.wikimedia.org* [online]. 10. 8. 2020 [cit. 2021-12-12]. Dostupné z: <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=93026655>
- 2) ČERNOCKÝ, K., CHARVÁT, O. & KRATOCHVÍL J., 1937. *Filosofický slovník*. 4. vyd., zcela přeprac. a značně rozš. Brno: Občanská tiskárna.
- 3) ERIKSON, E. H. & ERIKSON J. M., 1999. *Životní cyklus rozšířený a dokončený: doplněné vydání o devátém stupni vývoje od Joan M. Eriksonové*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny. Psychologie P. ISBN 80-7106-291-X.
- 4) FEIST, G. J. & FEIST J., 2008. *Theories of Personality*, 7th Edition. United States of America: McGraw-Hill Primis. ISBN-10: 0-39-043533-3. ISBN-13: 978-0-39-043533-0.
- 5) GULOVÁ, L. & ŠÍP R., eds., 2013. *Výzkumné metody v pedagogické praxi*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-4368-4.
- 6) HAYMAN, R., 2001. *Život C. G. Junga. Zrození psychomága (1875–1917)*. Přeložil S. M. BLUMFELD. Praha: Práh. ISBN 80-7252-046-6.
- 7) HULÍKOVÁ, M., 2008. *Spiritualita a mládež se zaměřením na nová náboženství*. Zlín. Bakalářská práce. Fakulta humanitních studií Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, Ústav pedagogických věd. Vedoucí práce Karel Gamba.
- 8) IVANOVÁ, K. & OLECKÁ I., 2010. *Metodologie vědecko-výzkumné činnosti*. Olomouc: Moravská vysoká škola Olomouc. ISBN 978-80-87240-33-5.
- 9) KREJČÍŘOVÁ, D. & LANGMEIER J., 2006. *Vývojová psychologie*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada. ISBN 80-247-1284-9.
- 10) LUŽNÝ, D., 1994. Nové formy religionistiky. (metodologické poznámky). *Religio: revue pro religionistiku*. Roč. 2, č. 1, s. 83–91. ISSN 1210-3640.
- 11) LUŽNÝ, D., 2010. Nová náboženství a sekty. *Psychiatrie pro praxi*. Roč. 11, č. 2, s. 85–86. ISSN 1213-0508.
- 12) MIKŠÍK, O., 2007. *Psychologické teorie osobnosti*. 2., přeprac. vyd. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-1312-3.
- 13) NAKONEČNÝ, M., 1997. *Encyklopedie obecné psychologie*. 2., rozš. vyd. Praha: Academia. ISBN 80-200-0625-7.
- 14) ŘEZÁČ, J., 1998. *Sociální psychologie*. Brno: Paido. ISBN 8085931486.
- 15) ŘÍČAN, P., 2002. *Psychologie náboženství*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-547-4.

- 16) ŘÍČAN, P., 2007. *Psychologie náboženství a spirituality*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-312-3.
- 17) ŘIHÁČEK, T. & kol., 2013. *Kvalitativní analýza textů: čtyři přístupy*. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 978-80-210-6382-2.

Přílohy

Seznam příloh

Příloha 1.....	52
Příloha 2.....	54

Popis společenství – rozhovor se zakladatelem Hektorem

Příloha 1

1. Jak a kdy společenství vzniklo?

První nápad na zrealizování jsem dostal z ničeho nic v roce 2016 v září na Sicílii, když jsem byl zrovna na táboře. Chvilí poté, někdy koncem října, jsem udělal přednášku v sociálním centru v Praze, které se jmenuje „Klinika“. Na přednášce jsem mluvil o životě Junga, mým zájmem bylo představit Junga lidem, co přišli na mou přednášku, nepředstavoval jsem ho pouze jako psychologa, ale jako jakéhosi průkopníka. Na konci přednášky jsem ukázal jeho knihu, která se jmenuje „Červená kniha“ a navrhl, že od následujícího týdne můžeme s lidmi, co budou mít zájem začít pravidelně v každý pátek číst právě toto dílo.

Ze začátku jsme chodili každý pátek na Klinikou, s Klinikou se ale nedalo moc dobře domluvit, občas tam v pátek byla nějaká jejich privátní událost, a to komplikovalo pravidelnost setkání, z toho důvodu jsem poté zval lidi každý pátek k sobě domů, v období, kdy jsme se scházeli u mě v tomto bytě byla skupina nejméně naživu.

2. Jaké byly/jsou nejčastější aktivity ve skupině?

Koncept aktivit vyšel intuitivně, například když přišel někdo nový, tak jsem mu vždy prvně představil Červenou knihu. Vždy se udělalo kolečko a každý se v něm představil, kolečko se nedělalo ale pouze v situaci, když přišel někdo nový, šlo o běžnou věc. V kolečku jsem se často ptal, jak lidi ovlivnila minulá četba, když se dočetla část kapitoly či kapitola, tak jsme si o tom začali povídat, vraceli jsme se ke kapitolám, k různým odstavcům, aktivita byla taková, že jsme se zkrátka pravidelně scházeli na čtení Junga.

Jednou jsme jeli na chatu jednoho člena, vyráběli jsme tam masky ze sádry, chodili jsme číst občas i ven, například k ohni, toto vše se dělo od roku 2016 do roku 2018, což je rok kdy čtení mělo svůj vrchol, po roce 2018 se to lehce rozpadlo, nastala krize. Co se týče dalších aktivit, občas jsem navrhl, že každý kdo něco uměleckého umí, může na konci kapitoly něco tematického vytvořit, například jedna stabilní členka nakreslila obraz, časem nešlo jen o Junga, ale přibývaly aktivity kolem, vzniknul tzv. kreativní festival, který probíhá u mě doma, lidi mají příležitost přijít s něčím, co mají rádi a čemu se věnují, ale nemají kde to ukázat, tady je prostor pro lidi aby přišli, lidé sem mohou přijít s přednáškou, s workshopem, úplně s címkoli, tento koncept vznikl v roce 2019, v období, kdy byl lehký útlum v čtení Junga. Když bylo druhé setkání kreativního festivalu, byl tam například pozvaný tibetský mnich.

3. Kde se nejčastěji scházíte/Kde jste se nejčastěji scházeli?

Do roku 2019 jsme se pravidelně scházeli u mě doma, ale o toto místo jsem pak přišel. Čtení probíhalo poté venku, v čajovnách či u někoho doma náhodně, v roce 2019 se to zkrátka krapet utlumilo tím, jak se ztratilo pravidelné místo, nyní se ale hledá znovu stabilnější místo.

4. Kdo jsou členové skupiny a v jakém je aktuálně skupina stavu?

Nyní je to tak, že byla dlouhá pauza, já sám procházel náročným obdobím a nebyl jsem schopný to držet a vést pravidelně, rokem 2019, jak jsem již zmínil, jsem ztratil místo kde se pravidelně četlo, a to pomohlo k tomu, aby se aktivita snížila, ale nyní se hledá znovu místo k pravidelnému setkávání.

Scénář rozhovoru

Příloha 2

Úvodní slovo

Tento rozhovor bude využit pro potřeby výzkumu a vámi podané informace budou použity anonymně. Anonymizaci provedeme již během přepisování rozhovoru, kdy změníme jména a místa, která by mohla sloužit ke ztotožnění. Mohu získat tvůj souhlas s nahráním rozhovoru abych jednal v souladu s GDPR?

Pohlaví:

Muž Žena Jiné

Věk:.....

Nejvyšší dosažené vzdělání:

Základní Vyučen Střední s maturitou Vysokoškolské

Scénář rozhovoru otázky 1.

1. Jaký je tvůj vztah k Jungovi a jeho textům?
2. Proč jsi se začal/a účastnit aktivit společenství?
3. Řekl/a bys, že tě víra/spiritualita mohla motivovat k zájmu o Junga?

Scénář rozhovoru otázky 2.

4. Jak prožíváš/Jak jsi prožíval/a účast na skupinových aktivitách?
5. Jak často a dlouho tam chodíš či jak dlouho jsi tam chodil/a?
6. Vnímáš toto společenství jako duchovní? Jak bys ho nejlépe sám popsal/a?

Scénář rozhovoru otázky 3.

7. Považuješ se za věřící/ho? Pokud ano, mohl/mohla bys popsat svými slovy, co konkrétně to pro tebe znamená?
8. Pocházíš z věřící rodiny? Jak myslíš, že tě vliv rodičů ve víře ovlivnil?

Scénář rozhovoru otázky 4.

9. Zažil/a jsi někdy během setkání nějaký spirituální prožitek?
10. Pokud ano, šlo o něco samovolného nebo jste snad zkoušeli nějakou Jungovu metodu ve snaze si takový prožitek přivodit?
11. Jak Jung ovlivňuje tvou spiritualitu/víru?